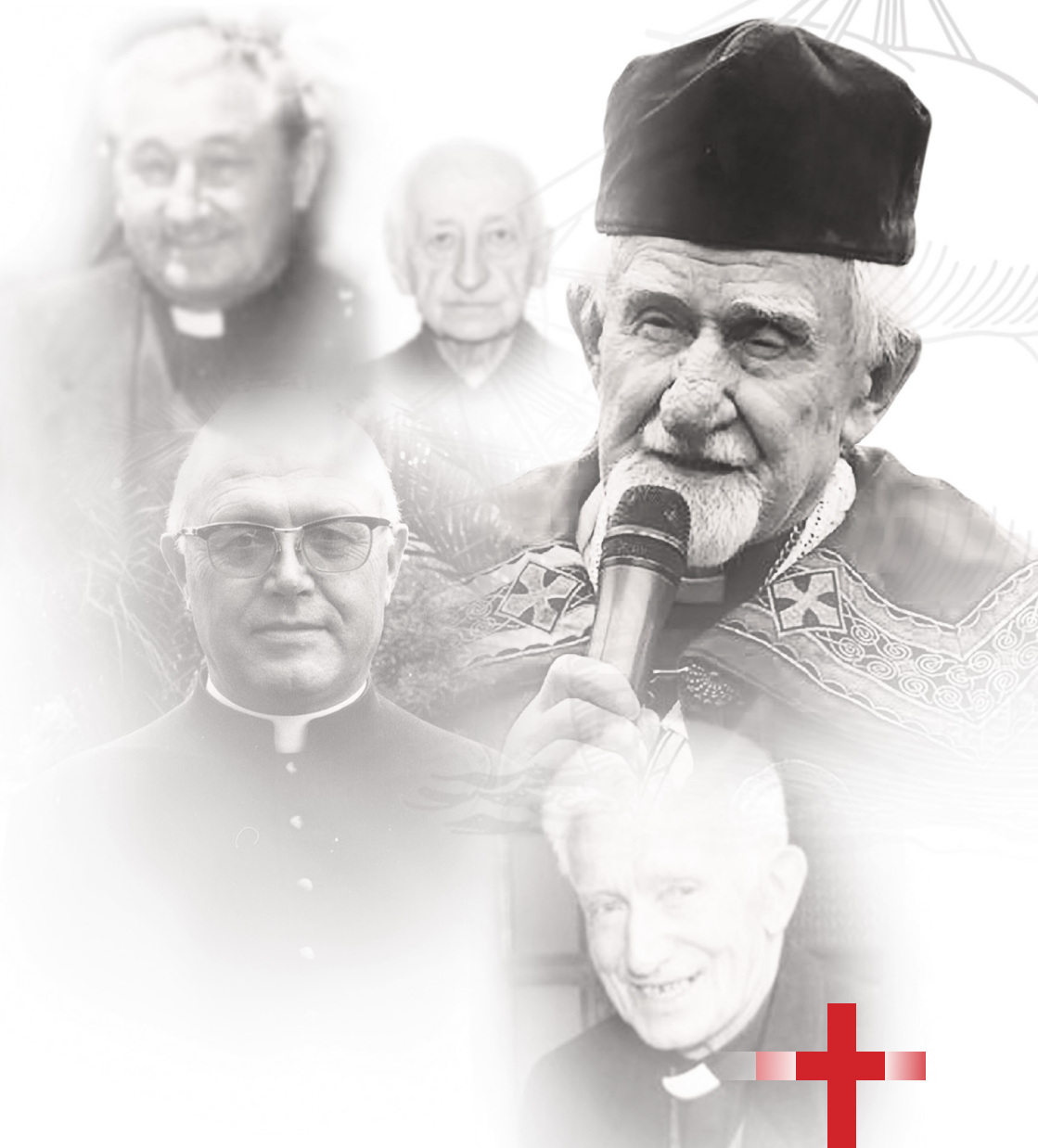

САЛЕЗІЯНИ СВ. ІВАНА БОСКО, УГКЦ

Некролог

Салезіяньке Зромадження, УГКЦ

Народ, який забуває свою історію, не має майбутнього.

Папа Франциск

Львів – 2018

ДЛЯ ВНУТРІШНЬОГО ВЖИТКУ

ЗМІСТ

Владика Степан Чміль.....	4
Отець Лев Гайдуківський.....	8
Отець Василь Сапеляк.....	13
Отець Михайло Пришляк.....	20
Отець Роман Саба.....	23
Отець Роман Самотей.....	28
Отець Іван Ортинський.....	31
Іван Харовський.....	33
Отець Григорій Гарасимович.....	38
Владика Андрій Сапеляк.....	42
Отець Костянтин Лихач.....	49
Отець Володимир Гринишин.....	52

Владика Степан Чміль

Дата народження: 20 жовтня 1914 року в Судовий Вишні

Висвячений на священника: 14 жовтня 1945 року

Відійшов у вічність: 22 січня 1978 року

Владика Степан Чміль народився в Судовій Вишні (Західна Україна) 20 жовтня 1914 року в родині Степана та Юлії Шидловських. Почав своє навчання в гімназії в Перемишлі у 1925 році, де ревний вчитель релігії владика Василь Гриник заохотив його разом з групою інших дев'ятох учнів вирушити до Італії, до салезіянської аспірантури в Івреї для подальшого навчання, щоб стати салезіянським священником східного обряду.

Можна сказати, що Степан Чміль був першим з кількох десятків українських юнаків, які, за його прикладом, вирушають до Івреї та стануть синами отця Боско ще до початку Другої світової війни.

У 1935 році він вступив до новіціату у Вілла Моля (К'єрі), де складає перші чернечі обіти 16 серпня 1936 року. По закінченні ліцею та курсу філософії в Ребауденго він був запрошений в якості асистента новиків у Вілла Моля, де відзначився своєю глибокою вірою, серйозністю та приязною допомогою юним новикам.

Він закінчив курс теології в Болленго, звідки часто приїздив в аспірантуру Івреї для того, щоб провідати та підтримати інших молодих українських аспірантів, які через війну залишилися відірваними від своїх рідних і Батьківщини. 14 жовтня 1945 року в Римі його висвятив на священника архієпископ Іван Бучко, Апостольський візитатор українських вірян в Західній Європі та салезіянин співпрацівник.

Після року праці гідом в катакомбах святого Каллісто о. Степана направили в матірний дім Вальдокко, де він завзято та відповідально виконував різні доручення, навіть найбільш покірні, допомагаючи передусім співбратам, які поверталися з місій.

У 1948 році, за призначенням Конгрегації Східних Церков, був направлений настоятелями для виконання душпастирської діяльності серед українських емігрантів до Аргентини, де протягом дванадцяти років перебував у салезіянському домі Рамос Мехіяс. Там він вже незабаром почав користуватися повагою братів і великою симпатією та прихильністю співвітчизників.

У вересні 1960 року о. Степана викликають в Рим до Української папської малої семінарії святого Йосафата в якості викладача та сповідника молоді. Наступного року він був призначений настоятелем спільноти і ректором цієї семінарії. На цій посаді о. Степан Чміль замінив отця Андрія Сапеляка, якого було призначено єпископом та Апостольським візитатором українців в Аргентині. По закінченні шестирічного терміну він залишається в семінарії, продовжуючи виконувати свою працю сповідника та духовного наставника, допомагаючи також деяким українським релігійним громадам Риму.

Під час шестирічного терміну керівництва о. Степан мав змогу виявити своє надзвичайне вміння опікуватися молодими семінаристами, дітьми українських біженців з різних країн і континентів, керувати своїми співбратами в дусі братерського служіння.

У 1976 році його вдруге призначено настоятелем і ректором семінарії. На цій посаді він залишався аж до смерті.

Його несподівана та болюча смерть, яка настала 22 січня 1978 року, викликала співчуття у всієї української громади, співбратів-українців, молодих семінаристів і всіх тих, хто мав щастя знати, поважати та любити його.

Протягом тривалого часу він відчував болі в області печінки, а діагноз показав, що йдеться про гепатит у важкій стадії.

За кілька днів до Різдва його поклали до лікарні Дже-меллі, де він перебував під обстеженням багато тижнів для

клінічного підтвердження діагнозу, після чого був прооперований – йому видалили жовчний міхур. Він помалу одужував, і здавалося, що його стан покращувався, тим більше, що після виписки він почав жити майже звичним життям і навіть спробував вести лекції. Але рана погано заживала і викликала сильні болі при ходьбі, тому в п'ятницю, 20 січня, він вирішив пройти нове обстеження в тій же лікарні, куди наступного понеділка мав знову повернутися.

В неділю 22 січня вл. Степан співслужив на Літургії о 9.30, по закінченні якої відчув гострий біль і був перенесений до своєї кімнати, куди, на превеликий жаль, його принесли майже мертвого. Коли приїхала швидка допомога та лікуючий лікар, надії врятувати його не залишилося: за 20 хвилин його серце зупинилося внаслідок емболії. Владика Степан Чміль відійшов у вічність у віці 63-ох років, з них 41 рік обітів, 32 роки священства.

Під час похоронних церемоній у відповідно підготованій залі була виставлена труна, прикрашена священицькими атрибутами та мітрою Архимандрита, саном якого вл. Степана відзначив кардинал Йосип Сліпий. Попрощатися з вл. Степаном Чмілем прийшло багато вірян і співбратів з різних спільнот Риму. Серед перших був новий Генеральний настоятель салезіян отець Еджидіо Вігано, його товариш по навчанню з іншими співбратами з сусіднього Генерального Дому, де в цей час відбувалася Генеральна Капітула.

Наступного дня прийшов помолитися та благословити домовину кардинал Пол-П'єр Філіпп, префект Конгрегації Східних Церков, секретар монсеньйор Маріо Бріні та інші офіційні представники цієї Конгрегації.

Найстарші студенти малої семінарії у ніч з неділі на понеділок провели Всенощне богослужіння біля труни їхнього улюбленого ректора, читаючи Псалтир і Святе Письмо. У пообідній час у вівторок відбулася заупокійна Божественна Літургія, під час якої співслужили співбрати Латинського обряду, а очолював богослужіння вікарій Генерального настоятеля, отець Гаetano Скріво в присутності більш як шістдесяти священиків та багатьох вірян і членів релігійних громад.

Наступного дня відбулося прощання за Українським обрядом за померлими священиками зі служінням Божественної Літургії, яку очолив кардинал Йосип Сліпий у співслужінні з багатьма українськими священиками у церкві святої Софії в Римі. Після богослужіння відбулося поховання в крипті церкви святої Софії, яку люб'язно надав Блаженніший.

Отець Скриво, згадуючи вл. Степана під час урочистої проповіді, сказав наступне: *«В о. Степанові мене вразила передусім його доброта: доброта без жодних епітетів! І якщо ми маємо вживати прикметники, то це були б такі звичні слова як: сердечна, братерська, світла, скромна, добра особа... Будь-хто відчував, що є поруч з безмежно доброю людиною! І коли Ісус говорить, що «тільки Господь є добрим», то цим Він хотів наголосити на тому, що особа глибоко живе Господом. Адже доброта робить добро, коли вона справжня та дієва, а значить глибоко вкорінена і не може не бути відблиском Того, хто є істинно та вповні добрим».*

Вікарій спільноти отець Володимир Гринишин в емоційному панегірику дорогому покійному сказав: *«Я хотів би підкреслити його головну чесноту – постійну працю серед братів задля єдності. Він завжди прагнув, як в Аргентині, так і в Українській малій семінарії зберегти єдність серцець, праці, намірів і зусиль задля єдності, щоб виконати заповіт Ісуса Христа: «Щоб були одно, як ми», добре знаючи, що тільки в єдності ідеалів, розуміння та праці можна створити щось нове».*

Значущим свідченням на користь благородності душі вл. Степана навів кардинал Йосип Сліпий в листі до салезіян і молодих семінаристів на тридцятий день після відходу отця: *«Знаю, що ви його щиро любили, – пише він, – з серцем, сповненим болем, ви віддали йому останню шану і з вдячністю молитесь за упокій його душі! Він був для вас великим вихователем, захисником, другом, але насамперед батьком! Можна віднести до нього слова Апостола, з якими він звернувся до Коринтян: 'Бо хоч би ви мали тисячі учителів у Христі, та батьків не багато' (1 Кор. 4, 15). Отець Степан Чміль був для вас саме таким рідкісним батьком у Христі. У нього були всі чесноти духовного отця: доброта, спокій, дбайливість,*

світлість душі, благородна веселість, працьовитість, лагідність, але насамперед любов до молодих душ. Разом з тим він був людиною з кристалічним характером і з принципами, які він вмів захищати протягом свого життя...

Він завжди присутній серед нас, завжди спокійний, зі своїм добрим словом, своїм великим прикладом духовного батька та священика. Ангельська краса його душі, його серця, сповненого любові життя, правдивості та праці залишилися серед нас».

отець Сальваторе Де Боніс,
Провінційний настоятель

Отець Лев Гайдуківський

Народився 14 лютого 1924 року,
село Колбаєвичі

Висвячений на священика: 26 червня 1955
року

Відійшов у вічність: 23 лютого 2012 року

Із промови о. Антоніо Санна:

«Згадуючи про салезіянина о. Лева Гайдуківського, у серці пробуджуються три почуття:

- Вдячність Богові;
- Подяка отцю Леву;
- Смиренність з нашого боку у вивченні «Божих уроків».

Вдячність:

- За його життя;
- За його богопосвячене і салезіянське життя;
- За пасхальне сповнення його життя.

Артикуль 54 наших Статутів каже наступне: *«Спільно-та підтримує тяжкохворого салезіянина більш інтенсивною любов'ю та молитвою. Коли надходить час остаточного завершення чернечого життя, брати допомагають йому стати вповні причасником Христової Пасхи.*

Для салезіянина смерть осяяна надією увійти в радість свого Господа. І коли салезіянин помирає, працюючи задля спасіння душ, то для Згромадження – це великий успіх.

Пам'ять про покійних співбратів єднає в «любові, що ніколи не переминає» тих, хто ще продовжує подорож, з тими, хто вже спочиває у Христі».

Сьогодні ми відзначаємо завершення земного шляху отця Лева. Це наповнює нас радістю, тому що ми є свідками повністю реалізованого та щасливого життя, хоча ми й сумуємо, тому що присутність отця Лева була дорогоцінною та

підбадьорювала нас своєю простотою й лагідністю, яку відчував кожен, хто наближався до нього і проводив з ним кілька хвилин.

Подяка

«Ніхто бо з нас не живе для себе самого... Бо коли ми живемо, для Господа живемо».

Святий Павло звертається до нас у першому читанні, нагадуючи, що сенс життя полягає не в тому, щоб просто народитися, зростати, старіти та померти, адже є чітко визначена мета: жити для Бога, жити даруванням себе вповні, як це зробив Ісус Христос. Ця мета і сенс висвітлюють також реальність страждань і смерті. Коли зустрічаєшся з Богом, все набуває значення: ніхто не страждає випадково чи даремно... Ніхто не вмирає ні за що чи безглуздо... Навіть найбільш абсурдні чи трагічні випадки смерті в світлі осмисленої смерті Ісуса Христа набувають сенсу та стають дорогоцінними в очах Господа. Ми вдячні отцю Леву за його життя, за його особисту історію, за подолані ним перешкоди, пов'язані з війнами минулого сторіччя, за страждання, пережиті ним вдаліні від Батьківщини та любові близьких.

«Бо коли ми живемо ...»

Життя отця Лева тривало 88 років. Народився він у Колбаєвичах, біля Львова (Україна) у побожній родині. Його батьки Григорій та Юлія виховували сина в атмосфері, пронизаній вірою, типовим життям українського християнина, відчуттям обов'язку, євангельськими цінностями.

На сьогодні ми не можемо прослідкувати весь його шлях до покликання. Вперше бачимо його в К'єрі в 1942 році, як новика. Перші чернечі обіти склав в К'єрі – Вілла Молья, 16 серпня 1943 року. Потім у Фольїццо він навчається в постновіціаті, а в Ребауденго та на Вальдокко з 1947 по 1950 рік проходить асистенції. У 1950 р. присвячує себе Господу через вічні чернечі обіти. З 1950 по 1954 рік вивчає теологію в Салезіянському домі студій в м. Боленго та в м. Люр (Франція). Рукоположений на священика в Люрі владикою Бучком 4 липня 1954 року.

Після двох років навчання в Турині в Ребауденго, о. Лев приїжджає до Риму в спільноту св. Каліста і працює у якості провідника в катакомбах, де й залишається на рік. Потім проводить два роки в Кастель-Гандольфо, а пізніше долучається до української спільноти Риму, де й здійснює своє служіння впродовж 37 років (1959-1996) на різних посадах, пов'язаних із заснуванням української семінарії: асистент, радник, катехит, вікарій та економ.

Після досвіду з молодими українськими кандидатами та закриття української спільноти в Римі, отця Лева було скеровано в якості сповідника у Салезіянську міжнародну формаційну спільноту для студентів богослов'я в Римі.

З 2006 року належав до римської спільноти «Istituto Salesiano Teresa Gerini».

Окрім звичайних душпастирських обов'язків, життя отця Лева було присвячене формаційному аспекту, тобто турботі про салезіянські покликання українців, для чого завжди мав час, сили, бажання та терпеливість, як личить тому, хто покликаний плекати ніжні пагінці Господнього виноградника. Ми дякуємо йому та молимося за те, щоб плоди його діяльності розквітнули у вірності покликань, які він супроводжував, і дали рясний плід численних святих покликань на український землі.

«Блаженні вбогі духом... блаженні засмучені... блаженні тихі... блаженні милосердні... блаженні чисті серцем... блаженні миротворці... блаженні переслідувані за правду...»

Це програма життя християнина, окреслена заповідями блаженств, що передбачає сучасність і майбуття. Вбогість духу є шляхом до повного блаженства; без бідного та вільного серця не може бути нічого іншого... Цей шлях щастя та звичайної святості, якому притаманна надзвичайна якість, стає для богопосвяченої особи особливим закликом до євангельської радикальності.

Горизонт блаженств пронизав звичайне та просте життя отця Лева. В бідності, лагідності, покірності та простоті його життя ми знаходимо свідчення серйозного обов'язку уподібнення до Ісуса Христа та духу блаженств.

СМИРЕННІСТЬ І ПРОСТОТА з нашого боку полягає у

вивченні «уроків» Божих. Завдяки прекрасному свідченню отця Лева ми покликані усвідомити те, що Бог хоче сказати нам.

Ми повинні дізнаватися знову і знову, що життя має бути прожите в скромності, простоті та безнастанній праці.

Дізнаватися, що *жити для Бога*, відповідно, і жити для інших, а не тільки для себе, є справжньою «вагою» для «зважування» існування будь-якої особи, особливо, богопо-свяченої.

Дізнаватися, що *праця* для Царства Божого та молоді досягає мети лише через постійне зосередження свого життя в особі Ісуса Христа і через глибоку єдність: з салезіянською спільнотою і всередині неї, в дійсності нашого часу і в його межах, без оплакувань минулого, без вагань в тому, що ми завжди робили, і без песимістичних поглядів у майбутнє.

Таким згадує о. Лева Гайдуківського брат Джузеппе Маганья: *«У мене були випадки, або краще сказати, що мені пощастило зустрічатися з ним у різних справах в його кімнаті. Я був зачарований охайністю та бідністю його житла. Охайністю, яка, безумовно, відображала внутрішній порядок, та бідністю, до якої закликав отець Боско і про яку говорить Євангеліє. Коли я згадую «блаженних вбогих духом», у мене немає жодних сумнівів в тому, що Отець покликав його до радості в Своє Царство.*

І ще одна його риса мені згадується: отець Лев дуже страждав від холоду, та все ж кожного недільного ранку я бачив зі свого офісу поблизу церкви, як він, кульгаючи та зіщулюючись від холоду, проходив повз мене для виконання свого обов'язку сповідника для вірян, які потребували його священничого служіння у Таїнстві Покаяння. Іноді він казав мені про те, як йому зимно, але завжди з посмішкою та жартами, які, нібито, мали прогнати холод, від якого він дійсно потерпав.

В останні місяці о. Лев допомагав отцю Роману, вже майже сліпому. Його бачили, коли він з великим терпінням та увагою тримав отця Романа за руку, проводячи його до ліфта і скеровуючи до кімнати, хоча й сам мав потребу в супроводі через свою кульгавість. Він був делікатним, вихованим та уважним до всіх, з ким спілкувався. Його мова була

стриманою: необхідні слова і нічого більше, особливо коли мова йшла про інших.

Я почуваюся щасливим, що зустрів в ці роки особу стриману, але уважну, особливо до найслабших; особу убогу, але завжди чуйну до іншої людини та її справ».

Також гарні спогади про о. Лева Гайдуківського має отець Манфредо Леоне: «Я зі сумом прочитав звістку про смерть дорогого отця Лева, якого я знав з часу, відколи був направлений отцем Гаetano Скриво з Римської Провінції на асистенцію в Папську Українську семінарію на вулиці Боччеа, якою тоді опікувалися салезіяни. Я був дуже молодим та був першим асистентом-італійцем, якого скерували в цю спільноту. Згадую з любов'ю та вдячністю отця Лева, тому що він став мені дуже близьким. Я вдячний за його велику допомогу в подоланні перших труднощів, пов'язаних з іншою мовою, культурою та Літургією. Він підтримував та надихав мене, і разом з ним я вивчив перші слова українською та познайомився з дивовижною Божественною Літургією святого Івана Золотоустого.

Отець Лев був добрим, уважним та спостережливим. Зараз він перебуває в Раю, я в цьому впевнений. Молю Бога, щоб він дав Україні багато таких покликань, як покликання отця Лева».

О. Лев Гайдуківський відійшов у вічність 23 лютого 2012 року у віці 88 років, з них 68 у обітах і 57 священства.

Заупокійне богослужіння відбулося в каплиці Інституту Джеріні в Римі у п'ятницю, 24 лютого.

*о. Антоніо Санна
Рим – Джеріні, 24 лютого 2012 року*

Отець Василь Сапеляк

Народився: 15 лютого 1923 року,
с. Рижкова Воля

Висвячений на священика: 28 червня
1953 року

Відійшов у вічність: 26 лютого 2016 року,
Львів-Винники

Отець Василь Сапеляк народився 15 лютого 1923 року в с. Рижкова Воля, на присілку Ходані, Ярославського повіту (нині – Польща) у побожній родині Михайла й Агафії (з дому Ярош). Вони мали п'ятеро дітей – три хлопці і дві дівчини. Василь був другим сином. Він не тільки успішно вчився у п'ятирічній народній школі, але жваво цікавився господарськими справами. Тому батьки бачили його господарем на рідному хуторі, бо старшому синові Андрієві простелили дорогу до священичого служіння. Після Перемишської гімназії Андрій поїде на навчання до Італії і вступить у Салезіянське Згромадження.

Василя цікавило товариське життя. Сільські діти його любили за веселу вдачу, за рішучість, з якою він брався до будь-якої справи дитячої громади. Малий Василь досконало знав народну обрядову культуру, звичаї свого села. Тому він керував підготовкою вертепу: розподіляв ролі, стежив, щоб костюми хлопців відповідали вимогам традиції, проводив репетиції. Був своєрідним режисером.

Після від'їзду старшого брата Андрія на навчання в Італію Василь засумував. Особливо після того, як Андрій написав листа, переповненого захопленням, наскільки в Італії гарно, який тут клімат, які прихильні до них італійці, як добре зустріли в інституті, наскільки цікаве навчання. Василь просить батьків, щоб його також відпустили на навчання до Італії. Однак йому відмовляють через брак грошей. Але Василь не здається у своєму бажанні і мрії. Тож вирішує, не ка-

жучи нічого батькам, йти пішки 15 км до Перемишля, щоб зустрітись з о. Петром Голинським. Через два дні Василько повернувся додому і привіз від о. Петра Голинського листа до батька. В листі отець просив Михайла приїхати до нього на важливу розмову. Довга бесіда катехита гімназії з Михайлом Сапеляком увінчалася тим, що настільки палке бажання хлопця стати священником необхідно підтримати. Отже, через рік після Андрія, 1938 року, родина з Перемишльського вокзалу відправляла до Італії й другого сина. Мати була щаслива. Вона подарувала Богові не одного сина, а двох.

Остання група українців з Перемишльщини до італійських Салезіян виїхали 1939 року. Італійські Салезіяни прихильно ставилися до українських студентів. Тут зібралася їх невеличка громадка, 30 осіб. Моральний авторитет серед них – Степан Чміль. Він відзначався інтелігентністю, успіхами в науці, зразковою поведінкою і тою людською добротою, яка притягує інших, як магніт. Для кожного в Степана було добре слово, жарт. Його називали людиною усміху. Почувалися, як удома. Після десяти років навчання відбувалися свячення на священників. Після закінчення студій була можливість поступати на різні факультети університетів, але, зазвичай, навчання завершувалося богослов'єм та єрейськими свяченнями. Отож, Василь Сапеляк, як всі інші, після закінчення студій в Салезіянській малій семінарії в Івреа - Італія (1938-1942), По Салезіянській стежині богопосвяченого життя пройшов всі етапи формації: 16 серпня 1942 року вступив на новціат, а вічні обіти склав 28 серпня 1949 року; продовжив студії в Салезіянському інституті, спочатку – філософії в м. Фольїццо (1943 – 1946), згодом богословії в м. Боленго (1949 – 1953), де отримав ступінь магістра з теології. Висвячений на священника єпископом Іваном Бучком у Лурі (Франція) 28 червня 1953 року. Але на цьому не зупиняється: продовжує навчання в Папському Салезіянському університеті в Римі (1954 – 1961) і закінчує його із науковим званням доктора класичної філології (1961).

Вчителював в українській Папській малій семінарії (Рим) з 1960 року, будучи вчителем, катехитом і ректором (1967-1976). Лектор з української літератури в університеті

«La Sapienza» (Рим) з 1979 року. Відповідальний за підготовку текстів для Української секції Італійської державної телерадіокомпанії «RAI» з 1979 по 1988 роки.

З 1991 по 2007 рік – парох храму Покрову Пресвятої Богородиці у Львові і перший настоятель Салезіянської присутності східного обряду УГКЦ в Україні. Найкраще свідчення цих часів можемо почерпнути з особистих спогадів п. Оксани Сапеляк, дружини Ярослава, молодшого брата о. Василя: «У 1991 року до Львова з Аргентини приїхав отець Василь, щоб розпочати тут салезіянське діло. Винайняв маленьке, не комфортне помешкання, зате поблизу майбутнього храму. За кілька місяців перед його приїздом єпископ Андрій Сапеляк Звернувся до Личаківської районної ради м. Львова (голова – Оксана Сапеляк) з проханням передати приміщення при вул. Личаківській, 175 Українському Салезіянському Згромадженню. Мотивація: до 1939 року то був храм, яким опікувалися оо. Салезіяни. За советської епохи його перетворили на склад книжкової бази. Нам з допомогою заступника Голови Львівської обласної ради п. Івана Геля вдалося юридично оформити передачу будівлі з прилеглою територією у власність Салезіян. Хоч рішення про передачу приміщення та території було офіційно прийняте виконавчими органами обласної влади, господарі не поспішали його звільняти. Отець Василь з подиву гідною терплячістю за будь-якої погоди (дощ, сніг) правив Службу Божу просто неба на майданчинку за огорожею храму. Навколо отця почали гуртуватися люди, які мешкали в цьому районі. Скоро вони стали священикові добрими помічниками. Отець Василь мав унікальний хист згуртовувати людей, а також, що важливо, співпрацювати із владою. Спільними зусиллями нам вдалося виселити книжкову базу. Нарешті отець Василь разом із вірянами ввійшли у спустшену будівлю. Всередині вони побачили ще гірше: чорна від кіптяви стеля, пооббивані стіни, замість підлоги знищена плитка, подекуди ями-вибоїни, адже прямо сюди книги завозили вантажівкою. Отець негайно разом із вірянами приступив до очищення храму від бруду, кіптяви, сміття. Згодом розпочав ремонт. У країні в 90-х труднощі з придбанням будівельних матеріалів. Отець Василь знаходить вихід.: кілька ра-

зів на тиждень їде своїм стареньким автомобілем до Перемишля (Польща), завантажує його плиткою, фарбою та іншими необхідними товарами. Робота посувається. Найбільше мене дивувало, як він організовував свій час. Здавалося, що в нього не 24 год доба, а значно більше. Його постійно бачать на будові, наче нічого іншого він не робить. Одного разу підходжу до церкви, а отець Василь високо на риштованні. «Мушу дивитися, чи так, як треба, роблять», - пояснив на моє питання, чому він туди так високо забрався. Та ні... Не тільки будова. У ще далеко не відновленому храмі отець Василь править Службу Божу. Водночас збирає під своє крило молодь. На подвір'ї поставив тенісний стіл. Хлопцям і дівчатам незвично бачити священика із ракеткою в руці та ще й те, як вправно він з ними змагається. Зрештою це їх притягувало. До церкви, власне, до отця, приходило все більше й більше молодих людей, особливо дітвори. Виникла потреба спортивних майданчиків. Отець Василь і тут знайшов вихід. Він звернувся до дирекції заводу «Мікроприлад», якому належав напівзруйнований дитячий садочок із великим прилеглим тереном, передати його в користування Салезіян. В умовах кризи підприємство не могло утримувати садочок. Влада також не могла взяти його на утримання, оскільки не дозволяв бюджет міста. На тій же ділянці – запущений стадіон заводу. Священникові довелося довго оббивати пороги дирекції заводу, владних структур, шукати і знаходити людей, які підтримали б його ініціативу. Врешті після всіх митарств отець Василь дарує молоді місце, куди вона може приходити щоднини на канікулах. Таким чином започатковує у місті «Веселі канікули», запрошуючи сестер Салезіянок у Львів на допомогу. Звісно, паралельно організовує катехизацію молоді. Якось приходжу до церкви, а отець Василь звідкись щойно приїхав. З трудом виходить з автомобіля, бо дверки давно погано відчиняються. «Отче Василю, може, поремонтувати б автомобіль?» - питаю. Він уважно глянув на машину. «Я не маю, де її ставити. А таку ніхто не вкраде», - засміявся. Рішуче не дбав про себе, про свій хоч якийсь відносний комфорт. Іншим разом отець приїхав до мене в якійсь справі. Одягнений в костюмі, але піджак спереду в білій крейді. - Отче, що Ви робили з крей-

дою? Подивився на свій піджак: - А-а... То я писав на дошці крейдою. Річ у тім, що з перших же днів перебування в Україні він звернув увагу на студентську молодь. Поблизу храму знаходяться студентські гуртожитки. «Необхідно їх включити в церковну громаду», - поставив перед собою завдання. Щоб його виконати, залучає молодих священників. Для ближчої співпраці зі студентами він почав викладати італійську мову в кількох вишах Львова. В тому числі – а Академії мистецтв. Це дало можливість підключити художників для мистецького оформлення храму. Отець Василь бачив плачевне становище людей. Це його боліло. Отже, він організовує тоді ж, у перший рік своєї праці в Україні, з Італії та Німеччини гуманітарну допомогу. Скільки може зробити одна, всього одна людина, якщо вона віддана Церкві й Народу.»

За ці роки його наполегливої праці вдається повністю відновити храм Покрову Пресвятої Богородиці, побудувати новий триповерховий монастир, а також недалеко від храму спорудити новий Молодіжний Навчальний Центр ім. Св. Івана Боско (професійно-технічний заклад) з різними спеціальностями.

З 2007 року перебуває в м. Верхньодніпровськ Дніпропетровської області. Засіває зерно віри своїм прикладом простоти, турботи для людей. Особливо бажає бути знову разом зі своїм братом, владикою Андрієм. Тут, окрім невеличкого храму, розпочинають будову приміщення, що служить для Ораторії. Отець Василь постійно бере участь, як асистент, бавлячись з дітьми в настільний футбол, а особливо полюбляв більярд. У вільний час займається перекладацькою роботою. Вболіває за процес беатифікації Митрополита Андрея. Багато читає про Андрея Шептицького літератури, яка знаходиться у Ватикані. Вважає, що замало в світі знають про цього великого українського святого. Тому перекладає італійською мовою і видруковує праці українських дослідників для поширення знань про постать Митрополита Шептицького. Більше двох років наполегливо, день за днем, працює над перекладом книги з англійської на українську про Фатімське Об'явлення. Книга вийшла за кілька днів перед його смертю. Дуже хотів, щоб цей переклад був видрукований.

Від самих початків праці в Україні думає про покликання до Салезіян. Він притягає багато молоді, котру йому так щедро посилав Господь, своїм власним прикладом життя і праці. Поблизу Львова у с. Оброшино разом з о. Василем Королем відкриває приновіціат - початкову формацію Згромадження. Постійно турбується за кандидатів і намагається щонайшвидше послати їх на подальші студії за кордон. Насамперед до Італії, бо твердо вірить: якщо він отримав хорошу підготовку, так і майбутні Салезіяни одержать добрі знання. З часом думає про нове приміщення. Розпочинає ремонт напівзруйнованого колишнього дитячого садочка у м. Винники. Ось уже більше 10 років будинок з великою прилеглою територією служить спільноті як приновіціат і Молодіжний Центр (Ораторія).

У 2014-2016 рр. о. Василь належить до монашої спільноти Львів-Винники. Не зважаючи на постійну хворобу, намагався жити активно: майже до самого кінця брав участь у Богослужіннях. Останній раз співслужив на свій день народження 15 лютого, дав нам благословення і виголосив коротеньку проповідь подяки. Дуже любив співати на Богослужіннях і споживати Тіло і Кров Господню, що останні місяці були чи не єдина його їжа, бо не мав апетиту і сили їсти.

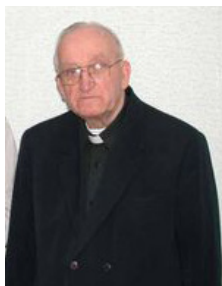
На завершення слова-спогади о. Оноріно Пістеллато, першого Провінційного настоятеля, котрий дуже добре знав о. Василя: «Коли вимовляєш ім'я отця Василя, то на обличчі одразу ж з'являється посмішка, яка відображається у його дитячій усмішці. Справді, до кінця свого життя, попри тягар років і недугів, він зберіг молодіжну посмішку, в якій читалися сердечність, привітність, добре серце і неабиякий розум. Ним захоплювалися через такі його риси, як лагідність і доброта у взаєминах, готовність та уважність, радість і жвавість. Рішучий і вольовий за характером, він не зупинявся ні перед чим, коли прагнув досягнути певної мети, демонструючи харизматичну силу, якій варто було позаздрити. Він керувався лише власним сумлінням і продовжував йти вперед: будувати, скуповуючи необхідні матеріали по мінімуму, для чого доводилося на всіх парах ганяти на своїй машині по Італії, Польщі та Україні, не дивлячись на дорожні знаки і численні штрафи, як,

наприклад, того разу, коли він, їдучи з Дніпра до Львова, був оштрафований чотири чи п'ять разів, а, коли його зупинили в черговий раз, роздратовано відповів поліції: «Та вже годі, чого вам ще треба? У мене вже ні копійки в кишені!». Незважаючи на свій досить похилий вік, завжди вперед і ніколи не здаватися! Богопосвячене життя і віра без любові він вважав порожнім звуком: він завжди прагнув допомогти, особливо найбільш потребуючим. Ревний викладач протягом тривалого часу і священник з твердою вірою, він завжди дивився на парохію через призму років відродження віри, долаючи численні труднощі, від реєстрації парохії до реставрації церкви, пошуків отців для богослужінь і проводу вірних. Він вважав парафіяльне служіння найкращим заняттям, тож йому дуже нелегко далось його полишити, коли роки почали часто нагадувати про себе. Та все, що він зробив, назавжди залишиться у спогадах і серцях багатьох осіб. Як у салезіянина самих початків у нього було дві великі любові: до зраненої розбратом і конфліктами Батьківщини і до Салезіянського Згромадження, якому він посвятився у юному віці з усією можливою щедрістю і пристрастю.

Салезіянський рай збагатився його присутністю: з прапором України та усіма своїми справами, деякі з яких так і залишилися мрією. Тепер в раю у нього буде час, щоб втілити їх в життя. Дякуємо, дорогий отче Василю, з усмішкою дитини і серцем патріарха, салезіянський священник зі свіжою, чистою, глибокою і ревною вірою, сповнений чарівністю і ніжністю. Молися за нас, щоб Згромадження в Україні мало численні покликання, позначені твоєю ревністю і запалом!»

Отець Михайло Пришляк

Дата народження: 30 вересня 1922 року,
село Ніновичі (тепер Польща)

Висвячений на священика: 8 грудня 1954 року

Відійшов у вічність: 11 березня 2010 року

Помер на 87-му році життя, 68-му чернечого покликання і 56-му священства.

Народився 30 вересня 1922 року в с. Ніновичі (тепер Польща) в сім'ї Дмитра і Пелагії, був другим з шести дітей.

1936-1938 – Навчається в українській гімназії в Перемишлі.

1938 – Під опікою отця-мітрата Пинила Василя і отця-катехита Голинського Петра їде до Італії як аспірант (кандидат) до Салезіянського богосвяченого життя, щоб стати салезіянином та повернутися до України для того, щоб стати до лав перших українських Салезіян для місійної праці серед молоді нашої Церкви.

1942 -1943 – Новіціят у К'єрі.

16.08.1943 – складає перші монаші обіти (К'єрі).

1943-1946 – навчається в ліцеї, де отримує державний атестат. Працює як асистент і вихователь молоді.

30.07.1949 – У Римі складає вічні обіти

1949-1951 – Навчається в Турині в університеті на філософському факультеті і отримує ступінь ліцензіату.

1951-1955 – Навчається у Римі в Григорянському університеті на богословському факультеті і отримує ступінь ліцензіату.

08.12.1954 – священичі свячення з рук владики Івана Бучка (Рим). З нагоди свячень обрав собі, як життєве кредо та мету, фразу з Євангелія: “*ut omnes unum sint*” («щоби всі було одно» Ів 17,21).

1959 – Отримує ступінь доктора філософії в Римському державному університеті.

1963 -1966 – Працює на кафедрі соціології в Салезіянському Папському університеті.

1960-1965 – Навчається та отримує ступінь доктора політичних наук в Римському Державному університеті.

Протягом 25 років є доцентом в Салезіянських класичних ліцеях.

Протягом 17 років є доцентом фундаментальної соціології в державному університеті м. Мачерата (Італія) .

1982-1989 – є ректором Папської української малої семінарії в Римі.

1989 -1992 – В Кракові організовує кандидатуру (преновіціят) і є виховником та вчителем українських кандидатів до Салезіянського богопосвяченого життя.

1991 – Отець Михайло повернувся на Батьківщину, де розпочав, разом з іншими першими українськими салезіянами, заснування спільноти українських Салезіян у Львові. Доклав багато зусиль для становлення Салезіянського Згромадження і його місії в Україні.

Завжди запрошував до навчання і підбадьорював не тратити дорогоцінного часу.

2000 – Блаженніший Патріарх Мирослав Іван (Любачівський) іменував отця Михайла митрофорним протоієреєм.

Був викладачем у Львівській духовній семінарії Св. Духа та, на прохання блаженнішого Мирослава Івана (Люба-

чівського), працював у Митрополичому суді УГКЦ і був синкелом у справах духовенства Львівської Архiepархії УГКЦ.

2004 – Професор кафедри українознавства в університеті «Львівський Ставропігон».

Крім цього, отець Михайло написав немало книг та наукових праць, серед яких його остання праця над п'ятитомником «Історії філософії». Вже вийшли у світ 1 і 2 томи Історії філософії за рішенням Вченої Ради Науково-дослідного інституту українознавства Міністерства освіти і науки України, що призначені для учнів старших класів середньої школи, студентів технікумів, коледжів, інститутів, перших курсів вищих навчальних закладів. Остання його праця це третій том Історії філософії, який він мав намір закінчити і видати до жовтня 2009 року, але згодом захворів.

11 березня 2010 року, після тривалого періоду хвороби, митрофорний протоієрей Михайло Пришляк відійшов у вічність. Похований о. Михайло на Винниківському кладовищі.

Перелік монографій о. Михайла Пришляка:

1. Докторська дисертація на тему «Філософія Сковороди, Сократ України», Рим. 1959 р. (Італ. мова)
2. Докторська дисертація на тему «Шкільна політика Італії». Рим. 1965 р. (Італ. мова).
3. «Економічні аспекти шкільної політики», *Orientamenti pedagogici anno XIII-№3* 1966, Салезіянський університет, Рим. (італ. мова).
4. Економічні погляди планифікації та організації школи. *Orientamenti pedagogici № 1, 2*, Рим. 1966 р. (польська мова)
5. Економічні погляди планифікації та організації школи. *Orientamenti pedagogici № 1, 2*, Рим. 1966 р. (італ. мова)
6. Докторська дисертація «Еволюція основної шкільної системи Польщі» *edizioni Japadre, L'Aquila*. 1975р, 150 ст. (італ. мова).
7. Глобальна політика школи в Італії. «Формація і праця», *E.N.A.I.P. №32*, Рим. 1968 р. (італ. мова).

8. Головні принципи шкільної політики в Польщі, СЕНСІС, Рим. 1974 р. (італ. мова).
9. Польща шукає схоластичну модель, СЕНСІС, Рим. 1974 р. (італ. мова).
10. Статистичні перспективи молодих матуристів міста Мачерати в схоластичних 1978-1979 роках в Університеті. «Суспільство і Теорія», Мачерата. 1981 (італ. мова).
11. Аспірації моделі по матурі в м. Мачерата. Університет. Рим. 1983 р. (італ. мова).
12. Польська школа між 1918-1961 р.р. Agora, Реканаті. 1979 р. 98 ст. (італ. мова).
13. «Середня школа в Польщі, соціологічно-політичні аспекти», L'Aquila. 1983 р, XV, 380 ст. (італ. мова).
14. Тисячоліття хрещення Русі-України, 988-1988, Салезіянське видавництво, Рим. 1988 р. 150 ст. (італ. мова).
15. Приготування до Різдва. П'ять наук. Львів. 1995 р. (укр. мова).
16. Історія філософії том 1, видав. «Ліга-Прес», Львів. 2007 р. 247 ст.
17. Історія філософії том 2, видав. «Сполом», Львів. 2008 р. 220 ст.

Дата народження: 23 вересня 1925 року, село Корманичі (Польща)

Висвячений на священика: 29 червня 1957 року

Відійшов у вічність: 16 березня 1982 року

Отець Роман народився в Корманичах (*село в Польщі, у межах етнічної української території Надсяння*) 23 вересня 1925 року в родині Михайла та Теклі Димінської.

Вони зуміли виховати дітей у твердій християнській традиції, простій та глибокій вірі, яка проявилася у постійній релігійній практиці. На цих засадах та за прикладом старшого брата, який був салезіянином, зароджується його священиче покликання. Він закінчує навчання в початковій школі у рідному краї, в селищі Нижанковичі.

У 1937 році, під впливом отця Петра Голинського, катехета української гімназії в Перемишлі, молодий Роман, захочений братом Іваном, салезіянином-коадьютором, в неповні 12 років приїхав до Італії, в Іврею, де навчався в гімназії.

Слідуючи заклику отця Боско, в 1943 році він вступає до Згромадження Салезіян, приймає перші обіти в наступному році, стаючи сином отця Боско у візантійсько-українському обряді. У 1947 році закінчує школу, а в 1952 – Державний університет в Турині за спеціальністю класична література.

Далі були роки формації до священства, проведені в навчанні, радісному служінні відповідно до своїх здібностей, житті у чистоті, апостольських сподіваннях, які були увінчані рукоположенням у сан священика 29 червня 1957 року українським архієпископом Іваном Бучко, Апостольським візитатором для українців діаспори.

Далі був навчальний план салезіян, різноманітний стосовно місць та посад і зростаючий у значенні прогресивного розвитку його здібностей у служінні, на тлі заслуженої поваги співбратів. Він був ревним вихователем у Провінції Новари, в спільнотах Новари та Боргоманеро, в римській Провінції, в спільнотах Мандріоне та Пресвятого Серця на вулиці Марсала. 3 вересня 1957

року працює здебільшого для молодих українців в Кастель-Гандольфо, Вілла Андреа до 1959 року, а пізніше, уже аж до смерті, обіймав надзвичайно відповідальну посаду викладача латинської, грецької та української мови і виховного апостоляту в Папській Малій Українській семінарії на вулиці Боччеа.

Окрім праці в Семінарії, викладав славістику в державних університетах Риму та Неаполя, також вів радіопередачі українською мовою на каналі RAI.

Необхідно сказати, що за певних обставин Господь має свої шляхи, свій спосіб діяти та мислити, і нерідко це відрізняється від наших намірів. І перед шляхами Господа нам залишається тільки віра, яка перед обличчям смерті особливо близької особи сягає своєї кульмінації. Виникає питання: чому ця смерть позбавила нас радісного і відкритого співбрата, який був невтомним працівником?

Відповідь на це може дати тільки віра; ми бачимо, що смерть отця Романа є не кінцем, а тільки переходом, перетворенням на краще життя. Нас охоплює велика надія, що поступово стає очікуванням і впевненістю, що незабаром відбудеться нова зустріч з отцем Романом для більш близького та братерського життя з Богом, щасливої вічності, яка ніколи не скінчиться. Отець Роман жив і помер в світлі цієї віри: віри в те, що наше життя є життям з братами в Ісусі Христі. Саме тому отець Роман завжди дивився на своє існування, здебільшого важке, в світлі надприродного і з ясною метою, яка полягає в тому, щоб присвятити себе братам з любові до Бога.

Хто і що могло підтримувати його, давати силу та впевненість протягом сорока чотирьох років перебування в Італії, тобто з далекого 1937 року? – Відмову, жертовність, зречення він міг прийняти і прийняв тільки тому, що повністю присвятив себе Богові у служінні ближньому.

Ось як згадує його один із співбратів: *«Коли я вступив до Згромадження, першим крокам мене навчав о. Роман. Звісно, не тільки він, але саме завдяки йому я навчився багатьом салезіянським добрим рисам. Він навчив мене сумлінно виконувати свій обов'язок, прищепив любов до навчання, точності, ентузіазму, навчив бути великодушним та плекати в собі справжній салезіянський дух. Він докоряв тим, хто не мав розуміння та не був*

готовий до великодушності». Про нього можна сказати, що він ніколи не економив часу для праці та не казав: *«Мені достатньо цієї праці та цієї жертові»*.

Варто лише згадати про його щоденну важку працю, яка фактично стала основною причиною його хвороби та смерті. В семінарії він постійно виконував свій обов'язок вчителя латинської, грецької та української мови; двічі на тиждень їздив до Неаполя, де викладав славистику в Державному університеті, і майже кожного дня з 17 до 23 години вів новини українською мовою на італійському радіо.

Високу оцінку діяльності отця Романа дав кардинал Йосиф Сліпий у своєму листі до Салезіян і молоді Семінарії: *«Нам здається, що Господь покликав його до Себе занадто швидко, але благий Господь, у Своїй святій волі та божественному задумі, вважав, що душа отця Романа дозріла для Небес, заради яких він жив, молився та працював на місці, довіреному йому Церквою. Після свого відходу він залишив нас в печалі, адже в його особі спільнота вашого Салезіянського Згромадження втратила свого брата, а семінаристи – прекрасного вихователя.*

В моїй пам'яті отець Роман залишиться як висококваліфікований та завжди готовий до плідної співпраці помічник в роботі з Українським Католицьким Університетом».

16 березня 1982 року в клініці Сан Рафаеле у віці 56 років, після трьох років страждань внаслідок церебрального та легеневого тромбозу, отець Роман Саба відійшов у вічність.

1 лютого 1979 року його вразив церебральний тромбоз, який спричинив зародження паралічу правої сторони, важко вразивши зоровий нерв та пам'ять.

Була використана різноманітна терапія для відновлення зору та пам'яті, однак медична наука почувалася безсилою перед хворобою, в той же час, як руки та ноги майже відновили свої функції.

Неможливість працювати, діяти та виконувати свої обов'язки серед молоді була довгим і важким випробуванням протягом трьох років.

8 лютого 1982 року необхідно було доправити отця Романа в клініку Сан Рафаеле для поточного контролю тиску та діабету. Все йшло добре до 3 березня, дня, коли було виріше-

но повернути його додому. Несподівано сили покинули отця; рівень цукру впав нижче норми, тиск послабився, внаслідок чого стався другий приступ тромбозу, який призвів до стану глибокої коми, який надалі невпинно погіршувався.

Незважаючи на все можливе лікування, втіху від Святих Таїнств і любов онука Володимира, співбратів та близьких, він покинув нас о 20:05, у вівторок, 16 березня 1982 року.

Похоронні церемонії перетворилися для усіх, немовби на втішні «перегони» великодушного моління за душу отця Романа. Цілий день 17 березня в клініці Сан Рафаеле, де стояла труна для останнього візиту віруючих, проходила «естафета» молитов різних українських спільнот Риму.

У четвер, 18 березня, труну забрали з клініки. По обіді, о 16:00 відбулася заупокійна Служба Божа у Латинському обряді. Богослужіння очолили Провінційний настоятель отець Маріо Пріна та отець Луїджі Фйора, в присутності Генерального вікарія отця Гаetano Скріво. В церемонії взяли участь понад сорок священників, багато релігійних громад та вірян цього регіону.

Цього ж дня о 19.00 отці Мароніти з Лівану, наші друзі та сусіди, відслужили урочисту заупокійну Божественну Літургію в своєму обряді за упокій о. Романа.

Старші студенти з Малої семінарії висловили бажання провести у ніч з четверга на п'ятницю молитовні чужання над труною, під час яких читався Псалтир та Святе Письмо.

У п'ятницю, 19 березня, о 6:30 в Семінарію прибула українська спільнота з Святої Софії, яка впродовж півтори години молилася за покійного.

О 9:20 відбулася урочиста Літургія за візантійсько-українським обрядом за участю архієпископа Мирослава Любачівського та владики Мирослава Марусина, у співслужінні з співбратами салезіянами та друзями Салезіянського Згромадження. По закінченні богослужіння труна отця Романа була доставлена в Верано, де відбулося поховання в гробниці Салезіян.

*отець Володимир Гринишин, настоятель
і спільнота українських салезіян*

Дата народження: 12 листопада 1917 року в Мезвичах

Висвячений на священика: 19 вересня 1948 року

Відійшов у вічність: 5 квітня 2012 року

Із промови о. Антоніо Санна:

«Ми переживаємо це похоронне богослужіння та прощання з отцем Романом в день, коли Церква перебуває в тиші та молитві через смерть свого Господа. Це «містагогічний» спосіб зрозуміти смерть віруючого, салезіянина та священика в світлі смерті Ісуса Христа, який помер, щоб відкупити нас та сповнити Свою земну місію.

В артіклі 54 наших Статутів читаємо наступне:

«Спільнота підтримує тяжкохворого салезіянина більш інтенсивною любов'ю та молитвою. Коли надходить час остаточного завершення чернечого життя, брати допомагають йому стати вповні причасником Христової Пасхи.

Для салезіянина смерть осяяна надією ввійти в радість свого Господа. І коли салезіянин помирає, працюючи задля спасіння душ, то для Згромадження це великий успіх .

Пам'ять про покійних співбратів єднає в «любові, що ніколи не переминає» тих, хто ще продовжує подорож, з тими, хто вже спочиває у Христі».

Сьогодні ми відзначаємо завершення земного шляху отця Романа. Це наповнює нас радістю, тому що ми є свідками повністю реалізованого та щасливого життя, хоча ми й сумуємо, тому що присутність отця Романа, навіть в той час, коли він відчував проблеми, пов'язані з нестабільним станом здоров'я, була знаком спокою та виражала бажання бути разом, зробити свій внесок та завжди служити Богові та співбратам.

«Ніхто бо з нас не живе для себе самого... Бо коли ми живемо, для Господа живемо».

Святий Павло дає нам зрозуміти, що ми створені для Бога: приходимо від Нього та до Нього повертаємось, наші

дні швидкоплинні, але через це ми не засмучуємося, тому що воістину перебуваємо з Богом і з Ним завжди живемо та радіємо. Все набуває сенсу і значення, починаючи з цієї втішної реальності, яка була осяяна та зроблена ще більш реальною смертю Ісуса Христа, який не жив для себе, залишивши нам заповідь *віддати життя за своїх друзів*.

Життя – це дар Божий. Ми належимо Йому, і Йому належить час та спосіб нашої смерті. *«Хто з вас, журачись, спроможен додати до свого віку хоч один лікоть?»* (Мт. 6, 27), - запитує Господь. Якщо ми живемо – це завдяки Божій ласці, і ми призначені для Його Любові. Також час нашої смерті в Його руках, в Його задумі, який завжди є Любов'ю. І Господь *«повернувся до життя»* в славі та силі свого Воскресіння, щоб об'явити владу над життям і смертю своїх створінь, владу, яка є захистом, любовною турботою, свободою та справжнім здійсненням.

«Бо коли ми живемо ...»

Роман Самотей народився 12 листопада 1917 року в Мезвичах (Україна). Від батька Юрія та матері Марії він черпав натхнення та навчався в атмосфері, пронизаній вірою, типовим життям українського християнина, сенсом обов'язку, євангельськими цінностями повсякденного життя.

На сьогодні ми не можемо простежити весь його шлях до покликання. Вперше бачимо о. Романа Самотея в К'єрі у 1936 році, як новика. Перші чернечі обіти склав в К'єрі – Вілла Моля 8 вересня 1937 року. Пізніше переїжджає до Фольїццо, потім в Турин, де навчається як постновик, асистенцію проходить в Мірабелло та Турині – Аньєллі з 1940 по 1943 рік. Присвячує себе Господу через довічні чернечі обіти у 1944. Вивчає теологію в Боленго в 1943-1948 роках. Рукоположений на священика у Римі 19 вересня 1948 року.

Після шести років в Турині – Аньєллі проводить рік у Фольїццо, відтак повертається до Турину, цього разу в Сан-Джованні, де залишається протягом семи років. У 1962 році переходить до Риму в нову спільноту співбратів-українців, призначену для формації молодих братів. Він присвячує себе навчанню та духовній формації впродовж тридцяти трьох років.

З 1997 по 1999 рік, з дозволу Провінційного настоятеля, перебуває в Центрі українського навчання в Римі. У 1999 року приспонується до спільноти Джеріні.

Окрім звичайних душпастирських обов'язків, життя отця Романа було присвячене формаційному аспекту, тобто турботі про салезіянські покликання українців (та й не тільки салезіянські), для чого завжди мав час, сили, бажання та терпеливість, як личить тому, хто покликаний плекати ніжні пагінці Господнього винограду. Ми дякуємо йому та молимося за те, щоб плоди його діяльності розквітнули у вірності покликань, які він супроводжував, і дали рясний плід численних святих покликань на українській землі.

... *Вимовив Ісус: «Звершилось»*

Все життя Ісуса пронизане одним переконанням: Він має здійснити свою місію. Для цього Він прийшов у цей світ, для цього не відводить погляду від свого «часу». Місія, яку Він отримав від Отця та прийняв з такою любов'ю, що міг сказати: *«Хрещення маю я прийняти й як мені важко, доки воно не здійсниться»*. Зараз, на хресті, перед кінцем Він промовив: *«Звершилось»*. Але що саме звершилось? – Можемо зрозуміти це, читаючи наступні слова: *«і схиливши голову, віддав духа»*. Маємо подвійне довірення: Його життя, вільно та яскраво дароване, та Святого Духа, Духа Сина Божого. Місія, яку виконав Ісус, полягала в тому, щоб прославити Отця, тобто допомогти іншим пізнати обличчя Бога-Любові. Цей досвід відкриває перед людиною шлях до спасіння: досвід любові, яка спасає! Саме це прийняття Духа-Любові звільняє від гріха смерті, від беззмістовності!

Досвід, отриманий на хресті, проголошує незаперечну істину: Бог є Любов'ю, Бог любить мене. Ця любов мене відроджує, повертає мені гідність сина. Дар Духу це засвідчує, закликаючи з глибини душі: *«Авва, Отче!»*

Бог любив нашого дорогого співбрата отця Романа. Він обрав його з любов'ю та прихильністю, довірив йому найцінніші блага, подав йому знак Своєї любові через священство та виховне служіння в стилі св. отця Боско. Віримо, що отець Роман відповів на любов, отриману від Бога, щиро-сердечною готовністю на Його заклик, на вимоги євангельського наслі-

дування й те, що Дух Господній вказував задля блага Церкви та молоді.

Спільнота Джеріні за останній час втратила двох співбратів, двох українців, які опікувалися вихованням покликаних, об'єднаних міцною дружбою, що виражалася в дбайливості та взаємоповазі. Отець Лев Гайдуківський покинув нас кількома місяцями раніше, ніж отець Роман... Їх об'єднала навіть подорож до повноти життя з невеликою різницею в часі. Господь їх поєднав для споглядання Свого лику та вічної насолоди життям, яке не має кінця.

О. Роман Самотей помер 5 квітня 2012 року у віці 94-ох років, з них 75 років в обітах, 64 – священства. Чин Похорону відбувся в Каплиці Інституту Джеріні в Римі, у п'ятницю, 6 квітня, о 10.30.

Отець Іван Ортинський

Дата народження: 20 січня 1922;

Священічі свячення: 15 квітня 1968;

Відійшов у вічність: 23 травня 2012р.

*Як покидали запорожці Великий Луг і матір Січ
Взяли з собою Матір Божу, а більш нічого не взяли.
Т. Шевченко*

Іван Ортинський народився 20 січня 1922 року в селі Рохорці (Західна Україна). У 17 років, маючи атестат зрілості, він вирушає зі Львова, котрий на той час перебував під польським пануванням, до Італії, щоб вступити тут у Салезіянське Згромадження. Це було за декілька тижнів перед Другою світовою війною, котра, якщо б він трохи затримався, могла зробити його дорогу неможливою.

Приїхавши до Риму, Іван Ортинський вивчав тут філософію й богослов'я. В серпні 1942 року у Вілла Моля (Турин) склав перші чернечі обіти. З 1946 року, зважаючи на добрі мовні здібності, о. Івану було доручено проводити екскурсії в катакомбах св. Каліста, що були під салезіянською опікою. Тож, до 1963 року він здійснював координацію екскурсій у цих катакомбах.

З 1963 до 1972 викладав у Папській малій семінарії в Римі. Через слабке здоров'я лише у 1968 р. був висвячений на священника. У 1972 році о. Іван отримав докторат з богослов'я.

Від 1973 р. о. Іван Ортинський працював у Німеччині і доклав багато зусиль для розвитку УГКЦ саме у цій країні. Впродовж 1973-1980 рр. працював для українців у таких містах як Інгольштадт, Мюнхен, Розенгайм, Вестендорф. З 1980 до 1983 здійснював служіння як духівник у жіночому монастирі Шледорф (Schlehdorf). 1983-2003 – працював як душпастир в українській католицькій місії в Рауенберг-Ротенберг.

Його душпастирське служіння для українців у Німеччині вирізнялося великою жертовністю. О. Іван написав багато

листів підтримки для християнських спільнот, що розвивалися і в Німеччині, і в Україні. У недільні дні багато подорожував, щоб відправляти Літургію для своїх українських земляків і підтримати їх у вірі.

Впродовж тижня служив Літургію у німецькій парафії. Його особливістю було коротке слово проповіді під час Служби Божої, яке місцеві парафіяни приймали з вдячністю і любов'ю. Душпастирське завзяття та салезіянський запал отця Івана Ортинського надихали інших робити добро та перебувати у радості. Власне у Рауенберг-Ротенберг завдяки о. Івану зародилася активна група салезіянських співпрацівників. Їх сердечне спілкування і зв'язок аж до кінця його життя є знаком того, що отець Іван справді розвивав салезіянську місію тут, проповідуючи істинні християнські цінності для усіх, хто цього потребував.

О. Іван Ортинський підтримував українців у вірі, ділився своїм досвідом, порадами, беручи до уваги історію християнства і церкви саме в Україні; дбав про поширення релігійної періодики, книжок та часописів. І все це давало іншим відвагу у важкі часи віднаходити у собі силу та впевненість.

Також о. Іван ініціював створення благодійної організації, яка підтримувала його земляків фінансово, речами повсякденного вжитку стільки часу, скільки це було потрібно. Ця поміч для України провадиться салезіянськими співпрацівниками з Рауенберг-Ротенберга і до сьогодні.

Коли о. Іванові виповнився 81 рік, він був змушений залишити душпастирську працю тут і переїхав до Енсдорфу. Скільки вистачало сил, охоче проповідував і служив Літургії там, де його потребували.

Впродовж усього свого життя отець Іван Ортинський страждав через слабке здоров'я. Переніс важкі операції і в останні роки життя його сили ставали щораз слабшими. Від Страсного тижня 2012 року він уже не покидав своєї кімнати через слабкість. Однак, все це зносив із довірою до Матері Божої, котру любив щирою синівською любов'ю.

В монастирі у Енсдорфі 23 травня 2012 року, напередодні свята Марії помічниці християн, отець-доктор Іван Ортинський відійшов у вічність. 26 травня о 14 год. в місцевому

парафіяльному храмі відбулося заупокійне богослужіння та чин похорону. У похоронних церемоніях взяли участь Провінційний настоятель Салезіянського Згромадження о. Йозеф Грюннер, настоятель місцевої спільноти о. Крістіан Лібенштайн, родичка о. Івана Ортинського Надія Майкрих, а також місцеві парафіяни.

Похований о. Іван Ортинський на салезіянському цвинтарі в Енсдорфі.

Брат-коадьютор;

Дата народження: 12.01.1922, село Семушів

Відійшов у вічність: 5.08.2002, Рим

Зі спогадів о. Карлоса Техера:

«Дорогі співбрати!

Господь відвідав нашу спільноту та покликав до себе брата Івана Харовського 5 серпня 2002 року у віці 80 років. Того дня зранку, перед від'їздом в коротку відпустку, я відвідав його в лікарні Пія XI в Римі. Ми порозмовляли, жартуючи також з приводу майбутньої подорожі до Львова, яку ми могли б організувати за умови, що він намагатиметься ходити та продовжить добре харчуватися, щоб мати більше сил. Він відповідав задоволено, замріяно, ніби знову повертаючись на Батьківщину. Минулого року, з нагоди рукоположення свого співвітчизника отця Андрія Сенейка, він відвідав Львів і був дуже щасливим.

Після такої гарної розмови, попрощавшись з іншими хворими, я повернувся додому. Тільки-но зайшов, як економ о. Етторе Бернарді каже мені: «Телефонували з лікарні та повідомили, що брат Харовський помер». Можете уявити мою реакцію та моє здивування цією звісткою, адже всього декілька хвилин тому ми з ним розмовляли... Серце! Так, справді, декілька місяців тому, одного недільного ранку він зайшов до мене і сказав: «Отче, я почуваюся зле». За три дні до цього він казав мені те саме і я порадив йому звернутися до Фабіо Крешенці, його друга, який протягом багатьох років був лікарем нашої спільноти. Я спитав у нього, чи прийняв він ліки і брат Іван відповів, що вип'є їх за сніданком. Я запропонував, щоб йому принесли сніданок сюди. Він відмовився та сказав, що в нього достатньо сил, щоб дійти до трапезної. На мою пропозицію провести його він сказав, що не потребує допомоги і скористається ліфтом, щоб дістатися трапезної. Через

декілька хвилин мені зателефонував економ і повідомив, що брату Івану погано. Я негайно покликав отця Карло Брессана, щоб він виміряв йому тиск. Після кількох марних спроб виміряти тиск ртутним пристроєм, принесли менш точний електронний пристрій, який показав:.. 75/55.

Я негайно викликав швидку допомогу. Його відвезли у лікарню на острові Тіберіна та відразу ж поклали у відділення інтенсивної терапії: інфаркт... і, як повідомив кардіолог, через п'ять хвилин у нього зупинилося дихання... Згодом з'явилися реакції і впродовж тривалого часу він залишається в цьому, аж доки його не перевели в кардіологію. Того ж дня я прийшов провідати Івана й інший хворий мені сказав, що його тільки-но знову перевели до відділення інтенсивної терапії. Я пішов туди, знаходжу кардіолога, який мені каже: «На цей раз, отче, все набагато важче, і я не думаю, що він одужає».

Телефоную додому, щоб мені принесли все необхідне для Єлеопомазання. Поки я перебував там, лікар увесь час повторював, що скоріш за все брат Іван не переживе цю ніч. Коли наступного ранку я зайшов до нього, він сказав мені: «Бачите, отче директоре, я ще живий. Ви казали вчора, що я не виживу, але я ще дихаю...». Ще деякий час він перебував у відділенні інтенсивної терапії, аж поки лікарі не вирішили, що вже можна зробити операцію серця в лікарні Сан-Камілло, де спеціалізуються на хірургії такого типу.

Все проходить добре, минає післяопераційний період і його переводять до реабілітаційної клініки «Сакра Фамілія», звідти через кілька тижнів – до нашої лікарні, щоб забезпечити кращий догляд в перші дні і до того часу, поки він не зможе повернутися до своєї спільноти на Тестаццо. В лікарні він не хотів ані їсти, ані ходити... В січні разом зі співбратами та медичним персоналом ми урочисто відзначили його вісімдесятиріччя: музика, співи, танці, вино, солодощі... Дійсно гарне свято в нашій спільноті, яке всі згадували та коментували довгий час, коли провідували його. Брат Іван був дійсно надзвичайно зворушений та вдячний!

Згадаю тепер декілька моментів з проповіді Провінційного настоятеля о. Маріо Карневалле, яку він виголосив на заупокійній Літургії, що відбулася 5 серпня в нашій парохії

святої Марії Визволительки: «Брат Іван народився 12 січня 1922 року в Семушові, район Кросно в Польщі, в Перемишльській єпархії. За походженням – українець, батьки Теодор та Марія Кічор створили сім'ю, слідуючи глибоким релігійним переконанням. В 17 років він залишив рідний край, який поступово але неблаганно поглинався сталінським режимом, що придушував всі людські права. Осівши в Італії, він зі співвітчизниками був прийнятий салезіанами П'ємонту, які направили його на навчання. Він захоплюється постаттю отця Боско і просить про вступ до Салезіянського Згромадження.

Під час розмови з отцем Левом Гайдуківським той згадував, що зустрів Івана, аспіранта-місіонера в серпні 1939 року в Іврей. В цей рік він вчив італійську і мав продовжувати навчання в школі до того часу, коли зміг би стати новиком. В новіціят вступив у 1943 році у Вілла-Молья (К'єрі). Склав перші чернечі обіти на Крочетті (в Турині) 16 серпня 1951 року. В зв'язку з проблемою із зором, яка з'явилася в 1941 році, і яку він не мав змоги добре вилікувати, завжди мав труднощі з читанням, через що не зміг продовжити навчання на священика, ставши коадьютором. Перебував у спільноті у Валь-ді-Суза, де був помічником кухаря; потім в Турині в Ребауденго працював у якості комірника та гардеробника до 1961 року; після чого приїжджає в Рим в Українську семінарію, яка відкрилася наприкінці 50-х років і була довірена українським салезіанам. У цій спільноті він працював на прохідній.

Іван завжди добре виконував свої обов'язки: пунктуально, методично, сумлінно. Тут він пропрацював 35 років, аж до моменту, коли (в 1996 році) змінилися політичні умови на Батьківщині, тому діяльність цієї структури приймає інший напрямок. У 1996 році закривається Семінарія на вулиці Боччеа, а 14 жовтня Іван прибуває у салезіянську спільноту на Тестаччо.

Тож, за своє життя він не раз почував себе вигнанцем. Ще молодим юнаком Іван полишив свою родину, країну і культуру свого народу. В Італії він зустрів людей, які його прийняли, які бажали йому добра, які його оцінили. Також і він намагався зануритись в менталітет країни, у якій жив, і навіть став громадянином Італії. Але в своєму серці та свідомо-

сті він ніколи не забував досвіду свого дитинства. В певному сенсі Іван пережив ситуацію народу, вигнаного з Єрусалиму, прочитавши її в християнському ключі і в особливий спосіб присвятивши своє служіння Царству Божому. Насамперед, всі ці 35 років, протягом яких перебував в Українській семінарії в Римі, він багато працював для свого народу: пересилав на свою Батьківщину релігійні книги, повідомляв новини, які стосувалися Церкви, Папи, Салезіянського Згромадження, зробив цінний внесок у навчання майбутніх священиків Української Церкви, як єпархіальних, так і ченців. Протягом багатьох років він продовжував спостерігати за життям численних випускників семінарії. Коли випадала така можливість, він охоче з ними зустрічався, де б вони не перебували. Іван віддав 57 років свого богопосвяченого життя обов'язкам менш помітним, але дуже важливим для життя спільноти богопосвячених осіб (кухня, гардероб, прохідна).

Він був переконаний, що, як говорять Салезіянські Статуту, члени однієї спільноти «мають обов'язки, що взаємодоповнюються та мають однаковий ступінь важливості». Не функції характеризують діяльність богопосвяченої особи, а те, як вона її інтерпретує, особливо в світлі віри. Як Йов і як отець Боско, він був людиною віри – простосердечної, але справжньої.

Молитва перед прекрасними іконами Східного обряду породила в ньому сильну та щиру набожність до Пресвятої Богородиці, хоча найважливішою для нього завжди була Євхаристія. Тіло Христове, отримуване щодня, опіка Діви Марії, яку він прикликав з самого дитинства, страждання, пережиті з християнською любов'ю, – це ті набутки, з якими Іван постав перед Судом Христа. Але для нас назавжди залишиться обов'язком, а разом з тим і задоволенням, молитва подяки та прослави за нашого брата, яку ми – відповідно до побажань та приписів Церкви – сьогодні прагнемо конкретизувати завдяки участі у цій Євхаристії».

«Я познайомився з братом Іваном, – згадує отець Леоне Манфредо, – коли був асистентом в Українській семінарії на вулиці Боччеа в Римі, якою тоді керували салезіяни. Пам'ятаю його завжди пунктуальним та точним у своїй праці в погребі,

гардеробі та на прохідній, вірним у релігійній практиці та молитовному житті. Він завжди відчував палку любов до своєї Батьківщини, про яку розповідав часто і з охотою, описуючи місця, ситуації та проблеми: Україна завжди була в його серці!

Він пишався Східним обрядом: незважаючи на багато років, прожитих в Італії, його завжди бачили, коли він хрестився та робив поклони згідно з своїм обрядом.

Проблеми зі зором подекуди змушували його почувати себе невпевненим та безпорадним, з цієї причини він нерідко просив допомоги, але, як правило, жартома. З ним охоче жартували і веселилися. Досвід асистенції в Семінарії в Римі та моя поїздка до України слугували темою для сердечних розмов з братом Іваном, доки він не покинув нас».

«Для нас назавжди залишиться обов'язком, а разом з тим і задоволенням, молитва подяки та прослави за нашого брата, просячи його заступництва за майбутні покликання, а особливо братів-коадьюторів. Адже, як зауважив Генеральний настоятель наприкінці 25-ї Генеральної капітули, «беатифікація Артеміде Дзатті вказує на актуальність і цінність покликання салезіянина-коадьютора. Салезіянська харизма не змогла б стати тим, чим має бути без цієї постаті. Її присутність у житті салезіянської спільноти не є зовнішнім придатком певної категорії осіб, адже вона є істотною частиною її образу. Це потребує від нас більш переконливої пропозиції покликання і є більш помітна присутність такої постаті у виховно-душпастирській спільноті.

Артеміде Дзатті поєднав у глибоку єдність духовний досвід, професійну діяльність і радісне братерство, завдяки чому зміг стати з євангельською радикальністю відблиском Господа Бога. Нехай яскрава постать цього блаженного салезіянина-коадьютора вкаже нам шляхи, які допоможуть молоді відкрити красу цього покликання».

Отець Григорій Гарасимович

Дата народження: 23.12.1919, село Ялина, Львівська область;

Висвячений на священика: 3 травня 1951;

Відійшов у вічність: 7 вересня 1995, Буенос-Айрес, Аргентина.

Григорій Гарасимович народився 23 грудня 1919 року у селі Ялина Львівської області в сім'ї хліборобів. Його батько Андрій і мати Анна, обоє хлібороби, мали сімох дітей.

Григорій був другою дитиною в сім'ї. Навчався у початковій школі в своєму рідному селі, а середню школу закінчив у Перемишлі. В школі, під час уроків релігії, він дізнався про святого Івана Боско та оо. Салезіян, котрі посвятилися християнському вихованню молоді. На той час ця спільнота ще не існувала на території України. Тож, разом з іншими товаришами із середньої школи Перемишля, серед яких був і Андрій Сапеляк, молодий Григорій вирішив поїхати до Італії, щоб там вступити до Салезіянського Згромадження.

Григорій мав намір розпочати в майбутньому діяльність св. Івана Боско на Україні, проте у Візантійському обряді. 22 серпня 1937 року юний Григорій Гарасимович разом з іншими п'ятьма товаришами прибув до Італії в місто Івреа, що розташоване в П'ємонті, де закінчив загальноосвітню школу, і в такий спосіб розпочав у Місіонерському домі свою салезіянську формацію. У Вілла-Молья (*K'eri*) пройшов свій новіціат, де і отримав підрясник із рук отця Петра Тіроне; а в серпні 1940 року посвятився Богові в Салезіянському Згромадженні.

Вступивши до Папського Салезіянського інституту Ребауденго у Турині, отримав науковий ступінь бакалавра філософії та педагогіки. 3 травня 1951 року Григорій Гарасимович був висвячений на священика. Свячення відбулося у східному обряді в Римі з рук єпископа Івана Бучка. Через місяць в Турині, в цьому ж інституті, що розташований в районі Кроцетта, отримав ступінь магістра теології. О. Григорій мав два наукових ступені та володів п'ятьма мовами: вільно розмовляв українською, польською, французькою, італійською, а пізніше

іспанською мовами.

Розпочинаючи священниче служіння, о. Григорій мав велику набожність до Ісуса Христа. У період своєї салезіянської формації і священничого навчання, через війну і комуністичну окупацію України, був перерваний зв'язок із родиною отця. В 1939 році померла мати о. Григорія, а пізніше усіх родичів вивезли на Східну Україну. Однак декому з них вдалося втекти у Німеччину, а відтак емігрувати до Сполучених Штатів Америки.

Після священничих свячень у 1951 році, отець Григорій розпочав салезіянську душпастирську працю разом зі своїми співбратами по навчанню, між якими був і отець Андрій Сапеляк. Вони працювали з молоддю, яка походила з України і в той час перебувала на теренах Західної Європи.

В такий спосіб народилася Українська мала семінарія святого Йосафата. Спершу вона розпочала своє існування у Франції, але пізніше була перенесена до Риму, де український єпископ Іван Бучко доручив Салезіянському Згромадженню формувати майбутнє духовенство для України. Згодом повсталася перша Українська салезіянська спільнота візантійського обряду, настоятелем якої став о. Андрій Сапеляк, а отець Григорій протягом багатьох років був його вікарієм. Жертовний трудивник і викладач семінарії, о. Григорій вміло спрямовував своє служіння на приготування майбутніх священників для Української Греко-Католицької Церкви.

У 1961 настоятель Української малої семінарії в Римі був призначений першим єпископом для української діаспори в Аргентині. Дев'ять років потому отець Григорій звернувся до своїх настоятелів, щоб поїхати до Аргентини і там допомагати своєму приятелю єпископу Андрію в його нелегкій душпастирській праці. Тож, впродовж 25 років, о. Григорій здійснював свою місію там: служив як парох української катедри, а пізніше був призначений головним вікарієм. Ці два обов'язки він виконував аж до самої смерті.

Як в Італії, так само і в Аргентині, постала салезіянська спільнота східного обряду, якій єпископ Сапеляк доручив Малу семінарію, аби готувати тут майбутніх священників для праці з українськими емігрантами в Аргентині. О. Григорій співпрацював в цій важливій ініціативі як вчитель і педагог

разом з отцем Василем Королем.

Пізніше о. Григорія призначили настоятелем салезіянської спільноти східного обряду в Буенос-Айресі. Він був дуже відкритим на потреби інших, допомагаючи їм на шляху духовного зростання. Поводився зі всіма однаково: з дітьми, молоддю, дорослими, з багатими і бідними; робив це в простий, покірний і спонтанний спосіб, передаючи іншим своє добре почуття гумору. Особи, що працювали разом з о. Григорієм, були приємно здивованими його добротою і спонтанними жартами.

О. Григорій був високоосвіченою особою, жвавим і невтомним у праці, здібним вирішити труднощі різного характеру. Свої страждання жертвував на славу Божу та за спасіння душ. О. Григорій був зразковим ченцем: любив своє Згромадження, плекав глибоку духовність, дотримуючись чернечих обітів та правил і практикуючи салезіянські чесноти. Любив працю, як засіб до святості, відповідно до духу засновника св. Івана Боско. Жив покійно та невибагливо, уникаючи будь-яких слів похвали або особливої пошани.

Дуже багато зробив для Церкви, будучи Головним вікарієм української єпархії. Єпископ Андрій Сапеляк разом з Генеральним Настоятелем Згромадження оо. Салезіян хотів відзначити о. Григорія згідно з східною традицією особливим правом носити мітру та нагрудний хрест під час літургійних відправ. О. Григорій був дуже здивованим щодо особливої нагороди та говорив, що це не для нього. Незважаючи на наполегливість владики Андрія, він відмовився від цієї відзнаки, кажучи: *«для мене уже є великим і пребагатим даром бути біля єпископа, ще й до того бути його Головним вікарієм»*.

Як священик, о. Григорій повноцінно переживав багатство візантійського обряду, і не тільки у Святій Літургії, але також у вділенні Святих Таїн і багатьох інших духовних практиках цього обряду. Хоч, здавалося, постійно перебував у русі та багато метушився, проте під час богослужінь був неквапливим, урочистим і зібраним. О. Григорій був тією особистістю, яка надихала до побожності. У служінні для своїх парафіян він був відкритим цілковито для всіх, на це вірні відповідали великою пошаною і любов'ю.

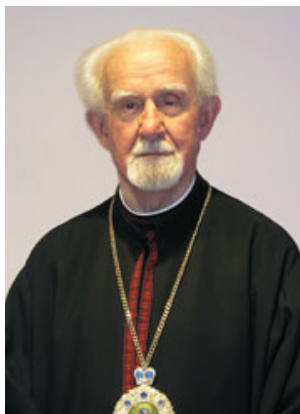
В останні роки свого життя о. Григорій багато страждав. Маючи важкі болі у хребті, йому доводилося довгий час лежати, будучи позбавленим ходіння і руху. Пізніше, після обстежень, у нього було виявлено злоякісну пухлину, яка локалізувалася в нирці. Через це одну нирку було видалено. Після вдалої операції, тільки з одною ниркою о. Григорій повернувся до своєї попередньої душпастирської праці. Впродовж чотирьох років він продовжував своє служіння, але метастази раку перейшли на печінку і поширилась на усе тіло. Медицина виявилася безсилою якось йому допомогти чи хоча б полегшити болі, які супроводжували отця аж до самої смерті. Для о. Григорія це була хресна дорога терпіння і очищення, але він переживав усе з цілковитим прийняттям Божої волі.

О. Григорій дуже любив свою Батьківщину і рідну Східну Церкву. Мав велике бажання повернутися до України разом зі своїми співбратами-селезіянами, щоб розпочати там діяльність святого Івана Боско між українською молоддю. Це прагнення супроводжувало отця протягом усього життя. Однак, зважаючи на реальні потреби, а особливо нестачу священників в українській єпархії в Аргентині, він вирішив посвятити останні роки свого життя для місцевих вірян української діаспори.

О. Григорій Гарасимович відійшов у вічність 7 вересня 1995 року, в день передсвяття Різдва Пресвятої Богородиці, до якої мав велику синівську набожність. Похований на українському цвинтарі у місті Монте-Гранде, неподалік Буенос-Айреса.

Спільнота Селезіянської Провінції святого Франциска
Сальського,
Буенос-Айрес – Санта-Крус – Тьерра-дель-Фуего
Аргентина

Владика Андрій Сапеляк

Народився: 13 грудня 1919 року,
с. Ришкова Воля

Висвячений на священника: 29 червня 1949
року

Єпископська хіротонія: 15 жовтня 1961 року,
Рим

Відійшов у вічність: 9 листопада 2017 року,
Львів - Винники

Андрій Сапеляк народився 13 грудня 1919 року в селі Ришкова Воля, на присілку Ходані, неподалік від міста Ярослав над Сяном (*нині Польська Республіка*). Був першою дитиною в селянській родині Михайла Сапеляка та Агафії Ярош і мав молодших братів та сестер: Василя, Емілію, Марію та Ярослава. Батьки намагалися дати своєму найстаршому синові вищу освіту, мріяли бачити його священником.

Спочатку Андрія віддають до української народної школи в Ярославі, а після її закінчення він продовжив навчання у Перемиській гімназії. Одному з викладачів гімназії, о. Петрові Голинському, Перемиський єпископ Йосафат Коциловський доручив підбирати кандидатів до Салезіянського Згромадження, створенням української гілки якого зацікавився Папа Пій XI. Гімназист Андрій Сапеляк зацікавився салезіянами, місіонерами і вихователями молоді. 1937 року він разом з п'ятьма юнаками виїжджає на навчання до Італії. 29 червня 1949 року відбулося його свячення в українсько-візантійському обряді. Священниче рукоположення здійснив архієпископ Іван Бучко.

1952 року владика Іван Бучко організовує для молоді з України Українську малу семінарію під керівництвом оо. Салезіян у м. Люрі поблизу Орлеану (*Франція*). В її організації взяв активну участь і отець Андрій Сапеляк. Згодом семінарію було перенесено до Італії і першим її ректором призначено о. Андрія. 1956 року створено першу Салезіянську українську

монашу спільноту як зародок майбутньої Провінції. Першим настоятелем став отець Сапеляк.

14 серпня 1961 року о. Андрія Сапеляка номіновано на єпископа для українців у Аргентині з титулом Апостольського візитатора. 15 жовтня цього ж року, в день Покрови Пресвятої Богородиці, в Римі у базиліці святого Петра відбулася його єпископська хіротонія. Головним святителем був архієпископ Іван Бучко. За словами владыки Андрія Сапеляка, для нього день хіротонії мав дуже вагоме значення: *«Мені важливо було, щоб вона відбулася в свято Покрови, щоб своє служіння започаткувати в ім'я Марії та під її Покровом, як наслідник апостолів «крок за кроком з Марією та під її Покровом». З цими ідеалами я жив завжди, запевняючи успіхи, попри всяких труднощів, часто великих».*

На початку грудня молодий єпископ вирушив до Аргентини, віддаючи себе і своїх духовних дітей під Покров Приснодіви Марії. На його гербі написано: «Моя надія – Покров Марії». Перші місяці єпископа Сапеляка в цій південноамериканській країні – це поїздки її великою територією в ті місця, де оселилися вихідці з України.

На той час у країні жило близько 300 тис. українців, більшість яких – з Галичини. Фактично, владика творив тут Українську церкву з найменшого – з будівництва церковних шкіл, підготовки священиків, катехизації. Через сім років після його приїзду, в Аргентині завершують будівництво величного українського катедрального собору Покрови Пресвятої Богородиці (*Буенос-Айрес*). Під кінець 36-літнього єпископського служіння владыки, до Аргентини починається нова хвиля міграції з України і майже кожную родину владика бере під свій захист та опіку.

Владика Андрій Сапеляк зумів домогтися, щоб під час візиту до Аргентини у 1987 р. Папа Іван Павло II прибув також до української катедри Святої Покрови в Буенос-Айресі, що привернуло увагу світової спільноти до проблем України та української діаспори. *«Тоді Папа коронував ікону Матері Божої у нашій катедрі... Крім того, він в Аргентині започаткував святкування тисячоліття Хрещення нашої України...»*, – розповідав владика Андрій Сапеляк.

За 10 років місійної праці владики Андрія тут було створено українську єпархію, яку 24 квітня 1978 року затверджено Папською буллою.

Від 1962 до 1965 року він – учасник і отець історичного II Ватиканського Собору, член комісії для Східних Церков. Єпископ Андрій Сапеляк п'ять разів виступав на Соборі як фахівець канонічного права, вносив свої пропозиції, які були прийняті до уваги під час опрацювання документів Собору. Значний відгомін у пресі мав його виступ стосовно релігійної свободи. Єпископ Сапеляк здобув загальне визнання і високий авторитет у церковних колах світу. 1968 року владику Андрія номінували екзархом-ординарієм, а через десять років – єпархом на всю Аргентину. У 70-х роках минулого століття в СРСР у багатьох виданнях атеїстичної літератури єпископ Сапеляк згадувався як одна з найнебезпечніших постатей для советської ідеології.

Одним з найважливіших актів Собору були вибори до Соборових комісій для Східних Церков. Владика Андрій Сапеляк разом із митрополитом Амброзієм Сенишиним, архієпископами Іваном Бучком та Гавриїлом Букатком були обраними до цієї Соборової комісії. Також під час Собору владика Андрій мав нагоду бути знайомим з великим ісповідником віри патріархом Йосифом Сліпим.

Під час II Ватиканського Собору владика Андрій Сапеляк брав участь у тематичних дискусіях, зокрема «Про єдність Церкви», «Про святість у церкві» та інших. Стосовно теми святості владика зазначав, що *«Вселенський Собор повинен торжественно проголосити, що усі ці, які терплять за Христа усякі переслідування, далеко попереджують у святості усіх християн, бо вони найближче слідують за Христом своїми терпіннями. Крім цього їхнє життя — це велике апостольство для усіх християн, бо своїм прикладом проповідують усім, як маємо любити Христа і пригадують, що усі Христові учні мають бути готові віддати життя за Христа»*. Також під час Собору владика приділив багато уваги питанням місійної діяльності Церкви і темі почитання Пресвятої Богородиці.

Після доволі насиченого місійного життя в Аргенти-

ні, владиці пропонують можливість й надалі перебувати тут, але у 1997 році, у віці 78 років, владика залишає цю країну і повертається в Україну. Спершу, для започаткування салезіянської праці на Батьківщині він посилає до Львова найближчих йому людей: рідного брата о. Василя Сапеляка і свого багатолітнього секретаря о. Василя Короля.

1998 року владика Андрій долучився до справи творення українського Салезіянського Згромадження у Львові. Однак, він бачив необхідність поширювати ідеї св. Івана Боско на східні терени України. Тому 2002 року у 83-річному віці розпочинає місійну працю у м. Верхньодніпровськ Дніпропетровської області. Заснував тут парафію Покрови, ставши її парохом, і збудував невеличкий молодіжний центр (*Ораторію*). У 2011 році купляє за останні заощадження помешкання у м. Дніпро, де салезіяни відкривають офіційну спільноту і, згодом, викупляє територію для будівництва храму й молодіжного центру. До 2014 року владика жив у Верхньодніпровську, а відтак повернувся на Львівщину до салезіянської спільноти у Винниках. Владика Андрій завжди хотів жити у салезіянській спільноті разом зі салезіянами.

Про молодіжний осередок при салезіянській спільноті у Верхньодніпровську, де перебував, владика казав: *«Ораторія – це клуб. Молодіжний, релігійний, рекреативний. Радує, що до нас приходять чимало молоді. Тут уже є молоді салезіяни, які дозрівають до того, щоб продовжувати нашу справу. І я намагаюся передати їм ці ідеї. Більше того, окрім об'єднання українців у єдину Церкву, ще однією своєю заповітною мрією вважаю саме Згромадження Салезіян – священників, що виховують патріотичну християнську молодь»*.

Також не варто забувати й про те, що владика Андрій запросив в Україну Згромадження Воплоченого Слова, яке зараз існує тут як чоловіча і жіноча вітки. Це Згромадження в Аргентині заснував о. Карлос Мігель Буела 25 березня 1984 року, а вже у 1994 році на запрошення владики Андрія Сапеляка на служіння до України прибули перші священники-місіонери, які спершу жили та вивчали українську мову, допомагаючи при салезіянській парафії Покрови Пресвятої Богородиці у Львові, а за декілька років Господь поблагословив Чернечу Родину

Воплоченого Слова новими українськими покликаннями.

Важко знайти в історії Церкви аналоги, щоб єпископ у поважному віці розпочинав місійну працю на порожньому місці. Послідовність у жертовності заради Української Церкви, України – те, чим керувався єпископ Андрій Сапеляк у діях, вчинках, рішеннях. А також у своїх творах. Владика Андрій відомий як автор багатьох праць: «Українська Церква на II Ватиканському Соборі» (1967), «Отець Степан Вапрович. Місіонер-ісповідник» (1970), «Отець Іван Сенишин. Український місіонер – піонер в Аргентині» (1997), «Київська Церква на Слов'янському Сході. Канонічно-єкуменічний аспект» (1999), «Отець-прелат Кирило Селецький. Засновник монаших згромаджень» (2004), «Україна крізь віки: релігійно-церковний аспект» (2006), «Спогади владика-місіонера» (2011), «Три ювілеї України з Іваном Павлом II» (2013), «Світло святості. Отець Степан Чміль» (2014), «Митрополит Андрей Шептицький. Дар Бога Україні» (2016), низки статей та брошур.

6 листопада 2017 року на 98 році життя владика-салезіянин Андрій (Сапеляк) відійшов у вічність.

7 листопада 2017 року в храмі Покрову Пресвятої Богородиці відбувся Чин монашого Парастасу за владикою. Богослужіння очолив Архієпископ і Митрополит Львівський Ігор, разом із яким молились владика Володимир (Груца), єпископ-помічник та численне духовенство Львівської Архієпархії. Наступного дня Чин Архієрейського Парастасу очолювали архієпископ Володимир (Війтишин), митрополит Івано-Франківський та владика Богдан (Дзюрах), секретар Синоду Єпископів УГКЦ. Впродовж дня для усіх, хто прийшов попрощатися з владикою, була можливість молитви, покладення квітів та відання останньої шани покійному.

Чин похорону владика Андрія Сапеляка відбувся 9 листопада 2017 року. О 10.00 у храмі Покрову Пресвятої Богородиці була відслужена заупокійна Архієрейська Літургія, яку очолив Глава УГКЦ Блаженніший Святослав. Відтак пройшов Чин погребіння владика на міському кладовищі у Винниках. Сотні людей, духовенство, молодь прибули попрощатися і віддати останню шану владіці Андрію, ревному салезіянину

та душпастирю, патріоту рідної землі.

У своєму слові до вірних Глава УГКЦ пригадав сторінки життя владики, яке було сповнене жертовністю та великою любов'ю до Бога і свого народу.

«Харизма Дона Боско, місіонера і апостола, зокрема апостола молоді, зацвіла у постаті першого українського єпископа Аргентини... Владика Андрій казав: "Майбутнє України кується на Сході..., і тим майбутнім України є українська молодь на Сході... І майбутнє нашої церкви є там..." – Багато разів мені це говорив владика... І думаю, що ми, єпископи, повинні ще до кінця зрозуміти ці слова і відповісти на цей пророчий заклик нашого покійного співбрата», – зауважив Глава УГКЦ. Блаженніший Святослав завершив свою прощальну промову словами пісні про Богородицю, якої його навчив владика Андрій.

Також на завершення заупокійної Літургії представник Генеральної Ради оо. Салезіян о. Тадеуш Розмус, який саме перебував у Львові в рамках канонічної візитації українського Салезіянського Згромадження, висловив співчуття від імені Генерального настоятеля о. Анхеля Артіме.

Владика Андрій Сапеляк залишив глибокий слід у пам'яті кожного, хто мав нагоду його знати.

Також у листі співчуття з приводу цієї великої втрати владика Даниїл (Козлинський), Апостольський адміністратор єпархії Покрови Пресвятої Богородиці в Буенос-Айресі зауважив: *«Будучи вірним своєму згромадженню та використовуючи салезіянську методологію святого Івана Боско, його метою було бути завжди поміж своїх вірних. Ще іншою характеристикою владика Андрія була Синівська вірність Україні. Незважаючи на велику відстань і на те, що Україна перебувала у поневолені, занурена у атеїстичну пропаганду із забороненою церквою, ніколи не боявся говорити про цю болючу реальність».*

«Свята Церква об'єдналася, аби віддати останню славу і шану владичі Андрію Сапеляку. Представник Папи в Україні сердечно єднається думками і молитвою разом із Главою УГКЦ, єпископами, священиками, вірними і всіма любленими дітьми Української Греко-Католицької Церкви в цей

болісний час, коли відійшов у вічність шанований єпископ, якого Господь благословив довгими роками», – про це пише в листі-співчутті до Блаженнішого Святослава, Глави УГКЦ, архієпископ Клаудіо Гуджеротті, Апостольський нунцій в Україні, з приводу смерті владики Андрія Сапеляка. Архієпископ Клаудіо зауважив, що особливо вражає відвага владики Андрія, яка сягала далеких кордонів, де були вірні: душпастирство протягом довгих років в Аргентині, а після цього у східній частині України. Це є знаком далекоглядної ревності, що для нас є повчальним. «Своєю молитвою єднається Папа Франциск, який запевняє у своїй прихильності, зокрема до УГКЦ та до спільноти салезіян, адже Небесний Отець отримує свого вірного слугу у вічній Літургії Небес, і уділяє своє Апостольське благословення... Висловлюю свою відданість у Господі», – зазначив архієпископ Клаудіо Гуджеротті.

Отець Костянтин Лихач

Дата народження: 8 березня 1923 року, село Ялина

Висвячений на священика: 26 червня 1955 року

Відійшов у вічність: 14 грудня 1976 року

Отець Костянтин народився в селі Ялина (Україна) 8 березня 1923 року. В 13 років відчув живе бажання навчатися та стати священиком, однак прагнення салезіянського життя розквітло в його душі лише під час аспірантату, який він проходив в Івреї з 1939 по 1943 рік, тому що в Україні ще не було відомо про Згромадження отця Боско.

У 1943-1944 перебував у новіціаті у Вілла Моля (К'єрі). Проходить курс філософії в Фольїццо Канавезе та теології в Болленго (Іврея) в 1951-1955 роках, увінчавши своє навчання 26 червня 1955 року у нещодавно сформованій Семінарії для молодих українців в Люрі (Франція) та отримавши свячення з рук великого благодійника – владики Івана Бучка.

Його служіння проходило завжди серед бідної молоді. Спочатку працював як асистент в Турині - Ребауденго в недільній ораторії; потім як священик та вчитель математики (за своєю спеціалізацією) в Івреї, серед аспірантів.

З 1957 року до самої смерті *(за виключенням двох років праці серед молоді в центрі професійної підготовки в Борго Рагацці Дон Боско на вулиці Пренестіна)*, він віддав свої найкращі сили молоді з родин українських біженців в Малій Папській семінарії, готуючи численні священичі покликання для Церкви та багатьох чесних громадян для Батьківщини, яка зазнала тривалих і важких випробувань. Працював там і як викладач, і як відповідальний за дисципліну, і як економ.

Отець Костянтин вірив у своє покликання священика-вихователя і жив ним, демонструючи повну самовідданість місії, яку настоятелі довіряли йому в різні періоди його салезіянського життя. Кожна молода особа чи друг у салезіянській справі, що зустрічали його в щоденній праці, якою б вона не була – чи навчання, чи закупівля продуктів, чи замі-

тання і миття сходів разом з молодими аспірантами, – завжди чітко й однозначно відчували, що стоять перед священиком, який жив своїм священством і своєю виховною місією з героїзмом у цілковитій внутрішній узгодженості.

Отець Костянтин був твердим у вірі та в простому благочесті; перед тим як порадити щось іншим, він ставав у перші ряди! Цим і зумовлена його сила, яка особливо проявилася в складних умовах та стражданнях.

Він ніколи не жалівся впродовж своєї важкої та болісної хвороби. Ніколи не показував своїх сильних страждань, особливо в останні дні свого життя, і персонал лікарні, захоплений його спокоєм і умиротворенням, міг сказати: «У нас ще ніколи не було такого хворого!». Коли його питали, як він почувається і чи не потерпає від болю, він відповідав: «Для чого жалітися?».

Він був безкомпромісною людиною! Не допускав сам та не дозволяв іншим жодних компромісів в таких речах як обов'язок і салезіянський дух; це було життя в абсолютній узгодженості! Щира вірність отця Костянтина була послідовною та конкретною, вірністю, що розвивається і зростає. Він не був охочий до порожніх розмов, щоб не витрачати час на балачки. Його вірність проявлялася передусім як великодушний послух і співпраця з співбратами й молоддю. Один молодий священик, його колишній студент, пише нам: «Отець Костянтин був для нас Настоятелем-другом!».

Його вірність зростала постійно та без коливань в любові, проявляючись у шанобливому, але рішучому ставленні як до братів, так і до молоді, і в глибокому усвідомленні обов'язку, бажанні присвятити життя іншим з повною віддачею сил та здоров'я. Напевно, в цьому полягала його безмежна великодушність у відданості іншим, яка, у кінцевому підсумку, обірвала міцну нитку його життя.

При першій зустрічі з ним всіх вражав спокійний і простий вираз його обличчя, ясність його дитячих очей, відкрита та щира посмішка. З нього випромінював заряд симпатії та юнацького ентузіазму, через який молодь і ті, хто зустрічався з ним, сприймали отця Костянтина як одного з них, як людину, яка живе в їхньому світі.

З іншого боку, отець Костянтин був справжнім послідовником отця Боско: в любові до праці та в прив'язаності до дому його апостоляту. Він був невтомним працівником. Для нього це була не тільки праця, він був переконаний, що людина облагороджує працю, а не навпаки. Там, де потребувалося виконати якусь справу, ми бачимо отця Костянтина, який віддавав весь свій досвід, вміння та великодушність.

Здається цілком природним, що ми згадуємо слова отця Боско: *«коли салезіянин помирає, працюючи задля спасіння душі, то для Згромадження – це великий успіх»*. Ця фраза, без перебільшення, буквально стосується до отця Костянтина.

14 грудня 1976 року в лікарні Джемеллі у віці 53 років після важкої невиліковної хвороби, утішений Святими Таїнствами, приємним візитом отця Гаetano Скриво, вікарія Генерального настоятеля, та присутністю співбратів і багатьох друзів Салезіянської Родини отець Костянтин Лихач відійшов у вічність.

Його передчасна смерть залишила не тільки почуття гіркого жалю в Римо-Сардинській Провінції, де від 1957 року працював отець Костянтин, та в Центральній Провінції, де він прийняв салезіянські обіти, але й почуття втрати в Українській Папській Малій семінарії, де в повазі та любові він віддавав свої найкращі життєві сили.

Похоронні церемонії розпочалися Божественною Літургією у візантійсько-українському обряді, яку очолив Голова Української Церкви, Блаженніший кардинал Йосиф Сліпий і в якій взяли участь співбрати спільноти та друзі салезіян. Відразу ж по цьому отці Мароніти з Лівану відслужили урочисту Божественну Літургію у своєму обряді за благословенну душу покійного.

По обіді, о 16:00, близько сорока священиків з різних спільнот Риму, разом з Провінційним настоятелем, отцем Сальваторе де Бонісом віддали останню шану отцю Костянтину.

*Зі спогадів спільноти українських салезіян у Римі
Українська Папська Мала семінарія, вул. Бочча, 480
22.03.1977*

Отець Володимир Гринишин

Народився 22 серпня 1923 року в Корманичах *(Україна, тепер Польща)*

Висвячений на священика: 26 червня 1955 року

Відійшов у вічність: 30 грудня 2001 року, Рим

Володимир Гринишин народився 22 серпня 1923 року у родині Михайла та Марії Рикіль у невеличкому селі Корманичі *(на даний час село належить до Польщі, розташоване у межах етнічної української території Надсяння)*. Хлопець завжди відчував себе сином рідної землі: він часто згадував різні події української історії, пам'ятав про великі страждання Церкви на теренах своєї Батьківщини.

У 1938 році, у віці 15 років, Володимир познайомився з діяльністю Салезіян і був зворушений постаттю отця Боско *(якого, власне, канонізували за 4 роки до цього)*. Тож, хлопець вирушив до Італії, прибувши 10 серпня 1938 року до Івреї. Деколи він згадував пригоди, які траплялися під час цієї довгої подорожі від рідної землі, та випадки з часів, коли він вступив до місіонерського інституту «Кардинал Кальєро». В ті часи Іврея користувалася заслуженою повагою, завдяки розвитку салезіянської харизми. Тут народжувалася велика кількість покликань, молоді люди вперше дізнавалися про діяльність Салезіян, отримували початкову формацію, яка ставала при нагоді у щоденному житті та праці.

Іврея залишила чудовий спогад у серці отця Володимира. Він не раз розповідав про це співбратам, зворушуючись аж до сліз, особливо через один випадок: приїхавши до Івреї, Володимир насолоджувався чудовим кліматом та гарним прийомом, але зіткнувся з певними труднощами, які він, вочевидь, спершу недооцінював. Проблема полягала у складності вивчення італійської мови, що давалася йому важко, з огляду на велику різницю з українською. Пройшло вже декілька місяців навчання, а проблема з мовою здавалася нездоланною і в серці молодого хлопця вже виникло бажання покинути все та втекти.

Одного вечора, невдовзі після початку дев'ятниці до Пресвятої Богородиці Непорочного Зачаття, проходячи повз статую Пречистої Диви Марії, Володимир затримався біля неї і розповів Богородиці про свою біду. Його підтримали рядки, які він там прочитав і які зберігав, як дорогоцінне одкровення в своїй душі впродовж усього свого життя: *«Non sit tibi grave dicere Matri tua Ave!»* («Хай не буде важко сказати твоєї Матері прочай Аве»). Хлопець відчув себе заспокоєним і в своєму серці прийняв рішення: якщо до кінця свята Непорочного Зачаття нічого не зміниться, він покине навчання. Він помолився *«Богородице Діво»* і пішов вечеряти з товаришами, постановивши до кінця дев'ятниці проходити біля статуї Диви Марії, щоб благати про Її заступництво. Вже того вечора він з подивом зауважив, що почав розуміти традиційне салезіянське *«Слово на добраніч»*. Зі сльозами радості, які переповнювали серце, він сказав своїм товаришам: *«Тепер я розумію!»*. Залишившись в Іврей, Володимир продовжив навчання і досяг значних успіхів.

Після чотирьох років навчання в гімназії, подав прохання про вступ до новіціату в Вілла Моля. Кількість новиків була такою великою, що частина з них перейшла в Кастельнуово-Дон-Боско.

Про цей рік немає багато відомостей, але можна припустити, що мудрість, сердечність і благочестя Володимира переконали настоятелів Салезіянського Згромадження допустити його до перших обітів, які він прийняв 12 вересня 1942 року. Після двох років навчання в ліцеї у Фольїццо, він у 1945 р. був запрошений до Інституту Ребауденго, щоб спеціалізуватися в галузі філософії та педагогіки. Закінчивши трирічне навчання, хлопець здобуває тут диплом. Це були роки, коли філософський факультет майбутнього Папського салезіянського університету зазнавав значних труднощів (*достатньо згадати, як після бомбардувань цілий факультет був вимушений тимчасово переїхати до Монталенге, невеличкого селища в Канавезе*).

Володимир закінчив курс навчання і був призначений асистентом молодих братів-коадьюторів у тому ж таки Інституті Ребауденго. Саме там він засвідчив їм свою мудрість і до-

броту. Закінчивши практичне навчання, він був запрошений в містечко Боленго біля Івреї для навчання на курсі богослов'я. Це був 1949 рік.

В ті роки Святий Престол у зв'язку з розповсюдженням комунізму в Польщі та сусідніх країнах сприяв організації семінарій у Східній Європі, щоб допомогти вигнанцям, які виїжджали до Америки, та підготувати майбутніх священиків з перспективою звільнення від комунізму. З цією метою у Франції була відкрита семінарія для молодих українських семінаристів. І саме там, в Орлеані, куди було направлено Володимира наприкінці курсів богослов'я, його було рукоположено на священика 26 червня 1955 року. Коли в 1957 році в Римі на вулиці Боччеа було закладено нову Українську семінарію, отець Володимир був запрошений туди разом з іншими співвітчизниками-селезіянами. Тут він залишився до 1969 року, будучи катехитом (1957-1959), економом (1959-1967 рр.) і викладачем (1967-1969).

У 1969 році, бажаючи здобути новий досвід, він вирішив присвятити себе праці в римській Провінції: впродовж восьми років перебував у спільноті «Борго рагацці», що на той час була на вулиці Пренестіна. Повернувшись в інститут на вулиці Боччеа, після двох років роботи в адміністрації інституту святого Йосафата при Українській семінарії, о. Володимир зумів виявити українським вірянам такі свої риси, як обачливість і врівноваженість.

Це були часи, позначені відсутністю персоналу та неможливістю ротації на посадах. Однак отець вмів добре керувати та передбачати, тож підготував багатьох майбутніх українських священиків. Це також були часи, коли кардинал Йосиф Сліпий, який був звільнений з радянського ув'язнення, проживав у Римі, оточений турботою й опікою всієї спільноти семінарії святого Йосафата.

Протягом десяти років отець Володимир працював економом в різних спільнотах римської Провінції: Дженцано (1983-1984), Фраскатті Вілла Сора (1984-1986) і знову на вулиці Боччеа у Римі в Українській семінарії.

У 1996 році о. Володимира в якості економа направляють у спільноту святого Тарцизія. Він приймає призначення з

ентузіазмом і мудрістю. І саме тут, в спільноті святого Тарцизія, про себе нагадав діабет, який поступово розвивався і щораз більше давав про себе знати.

У Польщі в отця була сестра Юлія, яка з тривогою слідувала за останніми днями його земного життя. В останні роки вона не могла бути поруч з ним в Італії через свій вік, але, коли отець відійшов у вічність, вона спільно з Салезіянамиєдналася в скорботі й молитві за його упокій. Незадовго до цього, його також відвідали деякі співбрати зі спільноти святого Тарцизія, до якої він належав з 25 вересня 1996 року.

О. Володимир Гринишин завершив своє земне життя 30 грудня 2001 року о 13.00 в лікарні Салезіянського інституту «Пія XI», після уділення Святих Таїнств. Похорон відбувся в каплиці Інституту 2 січня 2001 року о 15.00. За відсутності Провінційного настоятеля заупокійну Службу Божу відслужив о. Роберто Бароне в присутності близько двадцяти священників та багатьох співбратів провінції. У похоронній проповіді о. Бароне згадав про духовні риси отця Володимира, особливо його душпастирське милосердя, привітну усмішку, салезіянську доброзичливість, обачливість та обережність при виконанні різноманітних завдань протягом довгої педагогічної та салезіянської місії.

Під час похоронних церемоній о. Володимира були присутні його друзі, співбрати, сестри-монахині з вулиці Боччеа, де отець провів багато років, здійснюючи служіння в Українській семінарії. Серед священників особливо символічною стала присутність кількох прелатів Візантійського обряду, які, наприкінці Євхаристії, відслужили обряд останнього прощання відповідно до своєї традиції, чим усіх дуже зворушили.

Похований о. Володимир Гринишин в Римі, на цвинтарі біля катакомб святого Каліста поруч зі своїм найдорожчим другом отцем Данте Маньї, турбота якого супроводжувала його в останні роки і дружбою з яким він пишався, згадуючи зі сльозами на очах цього співбрата-салезіянина.

Отець Володимир залишив для усього Згромадження чудові спогади про своє самовіддане та вірне покликанню життя, яке є прикладом радісного і ревного салезіянського служіння, а також свідченням спокою і салезіянської радості, які він зумів проявляти навіть у доволі складних обставинах.

Він приєднався до салезіянської спільноти в якості економа і відразу ж знайшов спільну мову з молодими постновиками, а також з постійними співбратами-салезіянами. Однак, згодом, через проблеми з зором він залишає посаду економа і проживає в спільноті, страждаючи від важкого захворювання ніг та діабету. Як тільки з'являється можливість, він з вервичкою приходить на цей маленький цвинтар біля катакомб, де щоразу зупиняється біля статуї Марії Помічниці християн, звертаючись до неї з палкою молитвою та довіряючи їй свої тривоги та надії.

Після справ економату, він мав здійснити перехід до стилу життя хворого співбрата, однак це його ніколи не засмучувало, навпаки – весь час, який він мав, щиро і сердечно присвячував сповіді співбратів. У вересні 2000 року стан здоров'я о. Володимира був такий, що він був змушений пройти обстеження в місцевій лікарні для встановлення більш точного діагнозу та подальшого лікування. В лікарні отець був прийнятий дуже сердечно і під час кожних відвідин не забував підкреслити доброзичливість і турботливість братів і медичного персоналу. Згодом, через погіршення стану здоров'я, проходив подальше лікування в різних лікарнях Риму та прилеглих міст, однак усі свої страждання о. Володимир приймав з великою терпеливістю та довірою до Господа.

Особливої уваги заслуговує його жертвоне священиче та салезіянське служіння. Впродовж багатьох років він проявляв багато зусиль, щоб подолати щоденні труднощі, і завжди мав великий запас цієї *радості*, яка була прапором святого засновника Салезіянського Згромадження о. Івана Боско. У випадкових зустрічах протягом дня, під час трапез, у приватному житті він вмів показати зі свого життєвого досвіду приклади високої духовності, а також не забував про веселі жарти, анекдоти, які прикрашали спільнотне життя та створювали атмосферу миру, родинного затишку і свята в спільноті.

Ще однією його рисою була постійність. Йдеться про таку чесноту, яка проявилася не стільки у грандіозних виявах, скільки у наполегливості. Отець Володимир був послідовний у молитві, в організації життя спільноти, в своїх обов'язках щодо братії. Лише зрідка він перебував у ваганнях і, навіть, коли втрачав спокій, вмів швидко повернутися на шлях свого вибору хри-

стіянської та священничої міцності. Ця міцність показує себе в усій повноті в останні роки його лікування: вона виявлялася у співстражданні до хворих і принижених. Лише зрідка він жалівся і, навпаки, часто посміхався їм, супроводжуючи усмішку жартами, й таким чином ті, хто не знав про його проблеми зі здоров'ям, сприймали його скоріше як звичайного добродушного старенького, ніж як хворого. Навіть в ці роки він ні на що не скаржився, його обличчя та погляд променіли ясністю.

Також варто пам'ятати і про благочестя о. Володимира: воно не було кричущим, але ті, хто відвідували його в лікарні, бачили отця або зануреним у молитву з вервичкою в руках, або з поглядом, зверненим у глибини духовного споглядання. В останні роки життя його зір погіршився і це змусило отця до незвичної форми молитви. Через це він відчував своєрідну ностальгію за духовним читанням, набоженствами із салезіянських молитовників або молитвослова. Про це звуження простору живого контакту зі Словом Божим він говорив із гіркотою та сумтком.

О. Володимир відчував велику радість з того, що побачив посвячення в стан кардинала одного священика, якого добре знав і з яким його пов'язувала багаторічна дружба: 21 лютого 2001 став кардиналом Любомир Гузар. Отець Володимир розчулився, коли йому принесли фотографію нового кардинала, так само, як він розчулювався, коли згадував рідну землю, яка довгий час страждала від переслідувань комуністичного режиму. Любов до рідної землі, рідної мови, близьких, яких залишив на Батьківщині, завжди була в його серці. Навіть після десятиліть добровільного вигнання, любовного служіння Ісусові та о. Боско, він виказував велику прив'язаність до України, сином якої себе гордо počував. О. Володимир також проявляв велику прив'язаність до Згромадження Салезіян, які його прийняли і супроводжували все життя.

В останні роки свого життя отець розповідав, що свої теперішні страждання він посвячував в наміренні рукоположення двох дияконів, які незабаром таки стали священиками. Таким чином, прикутий до ліжка, він продовжував свою роботу заради покликаних, здійснюючи те, що було таким важливим і значущим для Згромадження.

Отець Володимир залишив для Салезіянського Згромадження в якості заповіту свою велику любов до Пресвятої Богородиці, якій він повністю довірився; показав приклад мужності, щоб залишити все задля Бога; він сприймав своє земне життя, як вигнання, в очікуванні повернення на Небесну Батьківщину, жертвував свої страждання за інших, вірно слідуючи за Христом.

отець Ецціо Орсіні

Салезіянське Згромадження
УГКЦ

	дата народження	висвячення	дата смерті
Владика Степан Чміль	22.10.1914	14.10.1945	22.01.1978
Отець Лев Гайдуківський	14.02.1924	26.06.1955	23.02.2012
Отець Василь Сапеляк	15.02.1923	28.06.1953	26.02.2016
Отець Михайло Пришляк	30.09.1922	8.12.1954	11.03.2010
Отець Роман Саба	23.09.1925	29.06.1957	16.03.1982
Отець Роман Самотей	12.07.1917	19.09.1948	5.04.2012
Отець Іван Ортинський	20.01.1922	15.04.1968	23.05.2012
Іван Харовський	12.01.1922	-	5.08.2002
Отець Григорій Гарасимович	23.12.1919	3.05.1951	7.09.1995
Владика Андрій Сапеляк	13.12.1919	29.06.1949	9.07.2017
		єпископська хіротонія 15.10.1961	
Отець Костянтин Лихач	8.03.1923	26.06.1955	14.12.1976
Отець Володимир Гринишин	22.08.1923	26.06.1955	30.12.2001